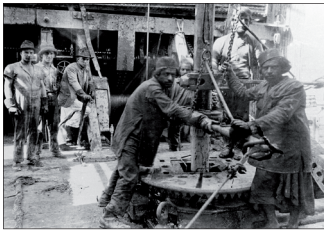

نفتون

مجله الکترونیکی نفتون • شماره نخست • فروردین ۱۳۹۱

مجله الکترونیکی نفتون

کاری از پایگاه اطلاع رسانی شرکت ملی نفت ایران

سرمدبیر: رضا وثوقی

دبیر مجلات الکترونیک: رضا لیاقت ورز

بخش فنی: فاطمه رحیمی

همکاران این شماره: منیژه احیایی، فروغ گشتاسبی،

هانیه موحد، شیرین یزدانی، معصومه سلیمانی پور، سجاد

موسوی

عکس: مجتبی محسنی

عکس روی جلد: اسحاق راهداری، منطقه زیلایی حوالی

مسجد سلیمان

پایگاه اطلاع رسانی شرکت ملی نفت ایران

روایت نوزاد صنعت صد ساله

WWW.NIOC.IR

به دنبال سقفی بلندتر

رضا وثوقی: سال گذشته و در آستانه هفته گرامیداشت جنگ تحمیلی، دو شماره مجله الکترونیک توسط پایگاه اطلاع رسانی شرکت ملی نفت با عنوان نفت و دفاع مقدس منتشر شد، اگرچه مجلات یادشده با کمترین امکانات و در کمترین فرصت پردازش و برنامه ریزی تهیه و تولید شده بودند اما انبوه پیامک و تماس تلفنی از سوی اهالی رسانه و همکاران نفت خستگی چند روز تلاش فشرده و خارج از کار معمول را از تن پرسنل پایگاه اطلاع رسانی شرکت ملی نفت ایران بیرون کرد.

استقبال صادقانه ای که از این مجلات به عمل آمد ما را در برنامه ای که پیش تر برای انتشار چند رسانه الکترونیک (E-MEDIA) به صورت مستمر طراحی کرده بودیم جدی تر کرد، مجله الکترونیک پیک نفت با محور موضوعات اجتماعی و به عنوان رسانه ای که قصد دارد سبک زندگی ایرانی-اسلامی (NATIONAL & ISLAMIC LIFE STYLE) را در سرشت و سرنوشت خانواده های ایرانی ساری و جاری سازد طراحی و سازماندهی شد که شماره نخست آن به دلیل همزمانی با سی و سومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی بیشتر به این موضوع پرداخت؛ اما مجله الکترونیک نفتون، با این رویکرد که بتواند رسانه ای تحلیلی در زمینه توسعه پایدار و ایرانی محور طرح های شرکت ملی نفت ایران باشد منتشر می شود.

نفتون رسانه ای است حاوی بررسی های تاریخی - اقتصادی توسعه نفت ایران، که در هر شماره بخش خاصی به نام SURVEY را به خوانندگان عرضه خواهد داشت، در این بخش هر شماره موضوع ویژه ای را مورد واکاوی، آسیب شناسی و تجزیه و تحلیل قرار خواهیم داد، نفتون ادامه تلاشی است که سال گذشته و با تجربه اندوزی از پیشگامان اطلاع رسانی سایبری در ایران و جهان، با تدوین استانداردهای تازه در روش های انتقال اطلاعات، نگارش اخبار، تکنیک های بصری، توسعه دامنه مخاطبان و اجرای الگوهای جهانی مدیریت کیفیت آغاز شد و به فضل الهی توانستیم جایگاه پر بیننده ترین رسانه سایبری حوزه نفت و انرژی پارسی زبان را به دست آوریم.

واقعیت این است که ابزارهای کنونی اطلاع رسانی شرکت ملی نفت ایران پاسخگوی اندیشه ها و آرمان های بلندی که در ذهن داریم نیست؛ نفتون تلاشی است از پایگاه اطلاع رسانی شرکت ملی نفت ایران برای یافتن سقفی بلندتر در فعالیت های رسانه ای اش، آرمانی است که رسیدن به جایگاه پر خواننده ترین نشریه الکترونیک پارسی زبان را در آن مستتر می بینیم و البته برای رسیدن به این جایگاه از نقد و نظر اساتید و همکاران رسانه ای و نیز از نظرات صائب کارکنان شرکت ملی نفت ایران بی نیاز نیستیم. نفتون اگرچه توسط یک پایگاه اطلاع رسانی دولتی طراحی و تولید شده اما هرگز حوزه مخاطبانش را محدود به کارکنان شرکت ملی نفت نمی داند، این نشریه همزمان با انتشار نخستین شماره، برنامه مطالعه شده ای برای توسعه مخاطبان خود در دانشگاه ها، شرکت ها و کسب و کارهای بخش خصوصی کشورمان اجرا خواهد کرد؛ این نشریه به احترام پاسداشت نخستین خاستگاه طلای سیاه ایران، نفتون نام گرفته است، خواستیم تا از قدمت مانده ای الهی که ۱۰۴ سال قبل به ساکنان ایران زمین هدیه شد غبار زدایی کنیم، تا فراموش نکنیم این نفت سیاه که امروز به آن می بالیم حاصل ۳ نسل مجاهدت و مبارزه ملی - اسلامی است.

نفتون در سایه انتشارش بر آن است تا به بسیاری از اندیشه های متعالی نخبگان و فرهیختگان ایرانی برای تبدیل کردن نفت به عامل اقتدار ایران اسلامی مجال طرح و نقد بدهد، در تلاش است تا جمله به جمله راهبردهای رهبر معظم انقلاب در زمینه نفت و گاز را به عنوان محورهای برنامه ریزی در سپهر آینده اقتصاد ملی ایران بازخوانی و تحلیل کند، چرا که معتقدیم اگر راهبردها و اندیشه های معظم له را در حوزه نفت و گاز سرلوحه برنامه ریزی ها و طراحی های بنیادین اقتصاد انرژی قرار دهیم بی تردید جایگاه قدرت نخست اقتصادی در چشم انداز ۱۴۰۴ خورشیدی از آن ایران خواهد بود. مجله الکترونیک نفتون در ابتدا با دوره انتشار ماهانه در فضای سایبر توزیع خواهد شد، اما طراحی بنیادین این نشریه دوره ۱۵ روزه است و قصد داریم هر دو هفته یکبار این نشریه را برای خوانندگان ارسال کنیم. اگر چه با هم تکرار می کنیم که در انتشار این نشریه هرگز خود را از خطا و اشتباه مصون نمی دانیم ولی تکیه گاه امیدمان راهنمایی ها و نقد های پرازش شما خوانندگان است، نقدهایی که با جان و دل پذیرای آن هستیم. در خرقه چو آتش زدی ای عارف سالک/ جهدی کن و سر حلقه رندان جهان باش

یادی از نفت و نفتون، از سادات قیری تا جرج رینولدز

فروغ گشتاسبی: ۱۵۷ سال پیش (یعنی سال ۱۸۵۵ میلادی) لوفتوس (Loftus) فرانسوی زمین شناس نامدار زمانه از منطقه مسجد سلیمان، دشتی خالی از سکنه و کوهستانی خالی در شمال خوزستان ایران بازدید کرد. او اولین کسی بود که اهمیت حوضچه های قیر نفتی این منطقه ارزیابی کرد، لوفتوس هفت هفته در آن محدوده همراه با چند تن تکنیسین و محافظ سر کرد و حوضچه های قیر و نفت را به دقت بررسی و آزمایش کرد و مقالاتی پیرامون آن در یک فصلنامه فرانسوی زبان چاپ پاریس منتشر کرد.

”لوفتوس“ در مجموعه مقالات خود اظهار نظر کرده بود، که احتمالاً تعداد فراوانی از این مخازن در کوه های بختیاری، در فاصله هایی بین آتشکده کهن و مرموز ”سرمسجد“ و کوه های آسماری (بین مسجد سلیمان وهفتگل)، که به طور طبیعی و خودکار، قیر از حوضچه های بی شمار آن تراوش می کند، همیشه وجود داشته است.

لوفتوس در مقاله خود آورده است که آن حوضچه ها در مناطق شوره زار و زمین های غیر قابل کشت، در پشته های پیچیده و مرتفع و سنگ های سیاه، سنگهای مارل، سنگهای گچی و سنگهای آهکی وجود دارند.

۵۲ سال بعد، مردی میانسال به نام جرج برنارد رینولدز با گروه اکتشافی اش نفت را در همان جایی که لوفتوس حدس زده بود یافت و آنرا از دل زمین بیرون کشید. ۶ ژوئیه ۱۹۰۱، تقریباً ۴ ماه پس از آنکه امتیاز نفت به ویلیام ناکس دارسی اعطاء شد، به استخدام وی در آمد.

رینولدز و همکارانش، چهار سال در بیابان های چاه سرخ (چیا سرخ) به دنبال طلای سیاه می گشتند تا اینکه در سال ۱۹۰۵ میلادی تصمیم گرفتند که عملیات حفاری برای یافتن نفت در شاردین-ماماتین نزدیک رامهرمز و در نفتون مسجد سلیمان که تقریباً ۹۰ کیلومتر از هم فاصله داشتند آغاز شود.

بر اساس دستورالعمل شرکت، کار حفاری باید از منطقه شاردین آغاز می شد اما رینولدز از دارسی خواست که اجازه دهد اردوی جدید در منطقه نفتون نیز بر پا کند.

رینولدز به دارسی نوشت: ”باید بفهمی اگر عملیات حفاری را نیز در منطقه نفتون شروع کنم کار من چیزی بیش از دوباره کاری خواهد بود به علت اینکه ناگزیر هستم در بین دو منطقه رفت و آمد کنم اما باید بدانی با تمام سختی های کار، تا این تصمیم را به نتیجه نرسانم از تلاش دست بر نخواهم داشت و اگر به من اجازه حفاری در منطقه نفتون را ندهی مثل این است که هیچ کاری انجام ندهد ام.“ در آن زمان و قبل از انجام عملیات حفاری در میدان نفتون در محلی که بعداً چاه شماره یک خاورمیانه در آن جا به نفت رسید حوضچه نفت خامی وجود داشت که به صورت خودجوش از زمین بیرون زده بود و شخصی شوشتی معروف به سید قیری این زمین را از خوانین بختیاری اجاره کرده بود و نفت خام را که سفت و شبیه قیر بود با کاسه در مشک های آبی و دیگر ظروف می ریخت و به اهالی منطقه برای استفاده سوخت و تهیه قیر می فروخت.

به هر حال رینولدز ماه ها در زیر گرمای کشنده منطقه عملیات حفاری را در شاردین با اسباب و وسایلی که بیشتر شباهت به قطعات مستعمل یک موزه را داشتند تا لوازم حفاری ادامه داد.

رینولدز ضمن سرپرستی امور حفاری در شاردین به دنبال احداث جاده ای به سوی میدان نفتون بود. بالاخره بعد از مشکلات فراوان در ماه اوت ۱۹۰۷ میلادی توانست جاده ای به میدان نفتون احداث کند. پنج سال از زمانی که رینولدز ۵۵ ساله در ایران مشغول حفاری بود می گذشت، از این مدت سه سال آن را در چاه سرخ و ۲ سال آن

را در شاردین گذرانده بود. در ماه سپتامبر ۱۹۰۷ میلادی دو حلقه چاه به عمق ۲۰۰۰ پا حفر شد، بدون آنکه اثری از نفت باشد. ماه ها بود که همه می دانستند کوشش های او بی نتیجه است.

با اتمام جاده ماماتین-میدان نفتون و نقل و انتقال وسایل و تجهیزات به محلی که بالاخره آخرین کوشش را باید رینولدز و همکاران او به کار می بردند در واقع آخرین فرصت برای امتحان بخت و اقبال آنان رقم زده شده بود.

منطقه خشکی که مشرف به نهر آبی که آب آن مزه نمک می داد انتخاب کردند. آب برای دیگ های بخار که در واقع انرژی دکل حفاری توسط آن تامین می شد آماده و در دسترس بود. لکه های نشست و نفوذ نفت در منطقه قابل رویت بود البته این یکی از هزاران مناطقی در ایران بود که نفوذ نفت در سطح زمین جاری بود. مشاهدات زمین شناسی که از انگلستان ارسال شده بود امیدوار کننده نبود.

در پایان ماه ژانویه ۱۹۰۸ میلادی بود که حفاری چاه شماره یک در میدان نفتون آغاز شد و در ماه مه این چاه تا عمق یکپهزار و ۱۰۰ پا در حال حفاری بود.

۶ سال بود که رینولدز در غرب و جنوب غربی ایران با رنج و زحمت مشغول کار حفاری بود. ناامیدی حاصل از عدم موفقیت در حفر چاه های منطقه چاه سرخ و شاردین همواره در آنها ایجاد سرخوردگی می کرد.

طی تلگرافی دستور آمد عملیات حفاری متوقف و کارمندان اخراج و هر چیز با ارزش قابل حمل جمع آوری و به انگلستان ارسال شود. حال رینولدز با تسلط بر احساس خود باید تصمیم خود را می گرفت. اجرای دستور العمل ها هم مبنی بر توقف عملیات بدون اخذ تاییدیه کتبی قابل اقدام نبود به همین جهت کسب موافقت کتبی لازم بود که خود یک ماهی به طول می انجامید.

رینولدز از این فرصت استفاده کرد؛ عملیات حفاری با وجود تلگراف دارسی مبنی بر قطع حفاری ادامه یافت. دوهفته بعد ۲۶ ماه مه ۱۹۰۸ میلادی ساعت ۴ صبح با صدای غیرمانوس غرش چاه شماره یک، نفت تا ارتفاع ۵۰ پا از بالای دکل حفاری در حال فوران بود.

این روز تاریخی یکی از باشکوه ترین دقایق تاریخ صنعت نفت در خاورمیانه و آغاز دگرگونی در تاریخ نوین ایران و دنیا است. رینولدز به انگلستان چنان گزارش داد: ”مفتخرم گزارش کنم که امروز صبح در ساعت ۴ به وقت ایران در عمق ۱۱۸۰ پا از چاه شماره یک فوران کرد. جزئیات دیگر شامل غلظت و مقدار نفت متعاقباً اعلام خواهد شد.“

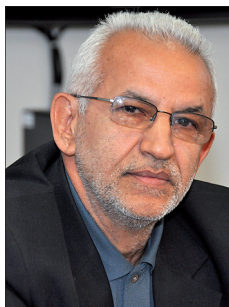
این رویدادها باعث شد تا نفتون پاره ای از تاریخ جاودان نفت ایران زمین باشد؛ این نام با تار و پود آنچه طی یکصد و چهار سال سر منشاء بسیاری از مصائب و یا مفاخر ایرانیان لقب گرفته پیوندی استوار یافته است.

همین است که نام نفتون در هر ذهن کنجکاو، طلای سیاه را تداعی می کند و اینکه چه بسیار کارها می شده است که با نفت بکنیم و نکردیم.

این نام می تواند یادآور روایتی تلخ و شیرین از تاریخ اقتصادی ایران باشد، واگویی هزاران فریادی که از سال ۱۳۲۶ تا ۱۳۳۱ ” نفت خون ملت است“ را از حنجره دهها هزار ایرانی فریاد کرد و می تواند انعکاسی از کامروایی ها و ناکامی های اقتصاد و سیاست ایران، از سال ۱۲۸۷ تا ۱۳۹۱ باشد.

نفتون از امروز در سفره فرهنگی شماست..... باشد که طرف عنایت و مورد نقد و نظر شما قرار گیرد

سال ۱۳۹۱، سال تاریخ ساز شرکت ملی نفت در سایه تدابیر رهبر معظم انقلاب

بیانات راهگشای رهبر معظم انقلاب اسلامی در نخستین دقایق سال ۱۳۹۱ و اعلام این سال به عنوان سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی؛ موجی از شادی و امیدواری را در دل فعالان اقتصادی و دلسوزان انقلاب و نظام ایجاد کرد، اگر نامگذاری خردمندانه سال ۹۱ را در کنار خدادهای اقتصادی ایران در سالهای اخیر و شدت گرفتن دامنه

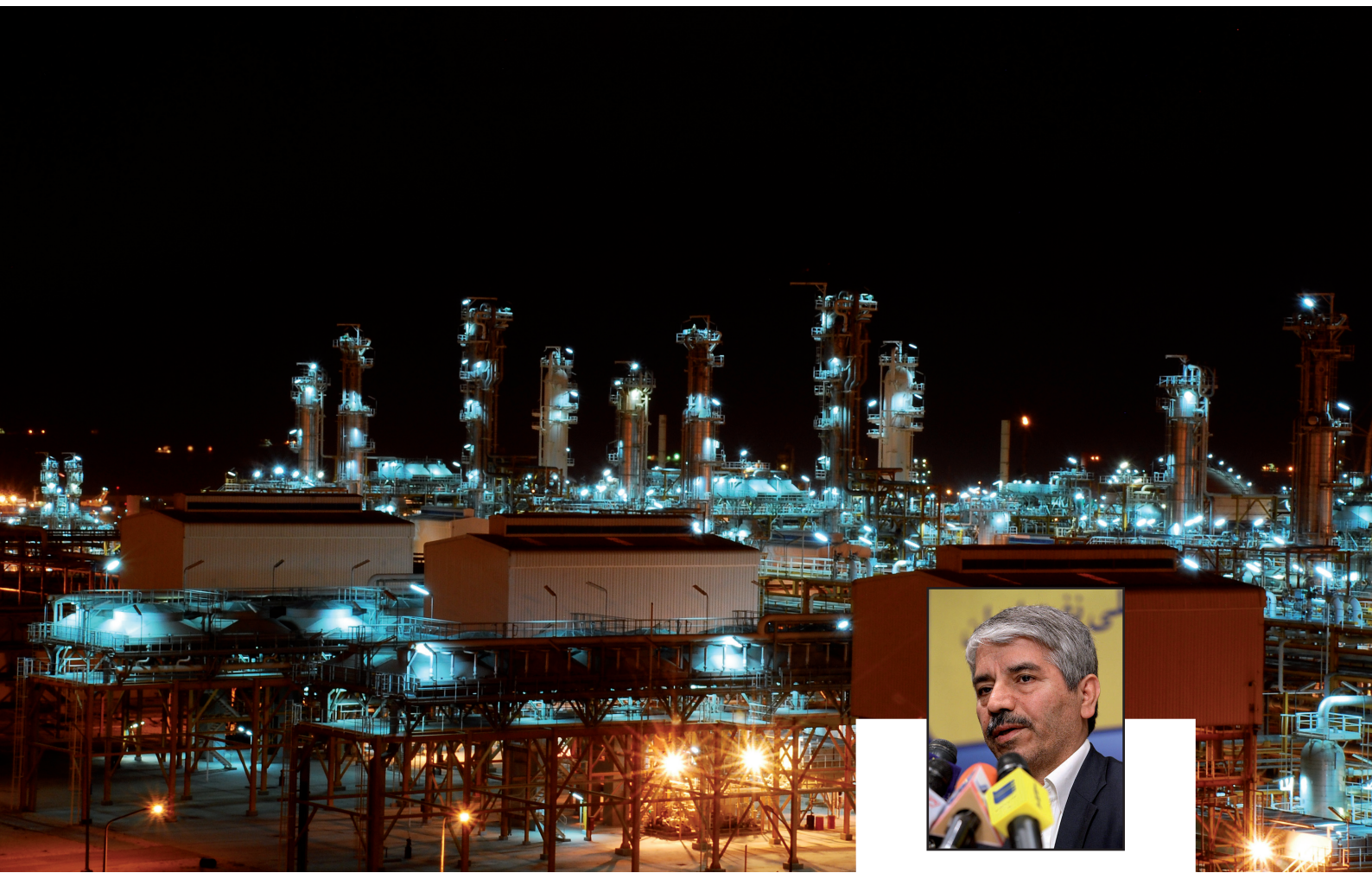
فعالیت های ضدایرانی دشمنان انقلاب بر محور موضوعات اقتصادی بررسی و تحلیل کنیم؛ این واقعیت آشکار می شود که ایجاد بیانات رهبر معظم انقلاب راهبردی بی بدیل برای ایجاد حرکتی عمومی بر مبنای نهضت تولیدگرایی و رفع اتکا به خارج است.

بند به بند جملات رهبر معظم انقلاب در پیام نوروزی ایشان می تواند برای برنامه ریزان، تصمیم سازان و تدبیر پردازان اقتصاد ایران تبدیل به چراغ هدایت و راهنمایی ممتاز شود، به ویژه این سخن که فرمودند: "جهاد اقتصادی چیزی نیست که تمام شدنی باشد. مجاهدت اقتصادی، حضور جهادگونه در عرصه های اقتصادی، برای ملت ایران یک ضرورت است."

نامگذاری سال ۹۱ به نام تولید ملی؛ حمایت از کار و سرمایه ایرانی بی تردید سرآغاز نهضتی است تا معضلات بزرگ اقتصاد ایران با توجه عمومی به تولید ملی برطرف شود و پس از سالیان متمادی بیماری اقتصاد ایران درمان گردد.

بی تردید صنعت نفت ایران که از برکت پیروزی انقلاب اسلامی حیاتی دوباره و بالندگی امروزش را هدیه گرفت و از قید تسلط فنی و تخصصی آمریکا و شرکای اروپایی اش رهایی یافت به دلیل نقش و تاثیر غیر قابل انکاری که در حوزه رونق اقتصاد تولیدگرایی دارد بیش از سایر بخش ها می تواند در سرنوشت نهضت ملی حمایت از تولید داخل موثر و کارگشا واقع گردد. در سال جهاد اقتصادی و بر اساس بررسی های کارشناسی اقدامات و فعالیت های موثری از سوی شرکت ملی نفت ایران در زمینه توسعه سرمایه گذاری داخلی و بومی سازی قطعات و تجهیزات صنعت نفت رخ داد که در راس آن ها انتشار چند نوبت اوراق مشارکت باعث جذب بخش قابل ملاحظه ای از سرمایه های عمومی به پروژه های توسعه نفت و گاز کشور شد. موضوع حمایت از تولید به ویژه از طریق حمایت از پیمانکاران و اعتماد به آنها برای توسعه طرح های ملی در زمینه نفت و گاز، همچنین حمایت های گوناگون از ابداع گران و کارآفرینان ایرانی برای تولید قطعات و تجهیزات مورد مصرف در صنایع و تاسیسات نفت و گاز کشور، بی تردید به ترسیم کارنامه ای درخشان در شرکت ملی نفت ایران در سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی خواهد انجامید. شکی نیست که تداوم جهاد اقتصادی با تمرکز ملت و دولت بر عمده ترین بنیان راهبردی یک اقتصاد پویا و آسیب ناپذیر یعنی تولید، علاوه بر آنکه می تواند جمهوری اسلامی ایران را به پرشتاب ترین اقتصاد منطقه ای تبدیل کند ما را در رسیدن به چشم انداز متعالی ۱۴۰۴ در حوزه اقتصاد نیز یاری می کند.

منوچهر خندان

مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران پیش بینی کرد:

سایه سنگین بحران انرژی بر فراز آسمان اروپا

تحریم عجولانه نفت ایران بعد از مدت‌ها جنجال رسانه‌ای از سوی غربی‌ها، چندی پیش سرانجام به تایید اتحادیه اروپا رسید. چنان که بسیاری از رسانه‌ها و مسوولان گزارش داده‌اند، این رفتار غرب سبب خواهد شد که اروپا با مشکلات ناشی از افزایش قیمت نفت و فقدان جایگزین برای نفت ایران مواجه شود. گفته می‌شود که حتی تعویق پنج ماهه تحریم‌ها نیز نمی‌تواند از شدت اثرات مخرب این تصمیم عجولانه برای دولت‌های اروپایی بکاهد، نکته‌ای که باعث تعجب صاحب‌نظران اقتصادی شده این است که تصمیم به نخریدن نفت از ایران در بدترین شرایط اقتصادی کشورهای اروپایی گرفته شده است. بحران بدهی‌ها، بیکاری، رشد پائین اقتصادی و... از جمله معضلاتی است که سران اروپا با آن روبرو هستند. در این باره اما احمد قلعهبانی، مدیرعامل شرکت ملی نفت عقیده دارد که علاوه بر تبعات مشخصی نظیر افزایش بهای نفت، مشکلات عدیده برای یافتن جایگزین مناسب برای نفت ایران، در آینده نه چندان دور سران اتحادیه اروپا به دلیل اتخاذ این تصمیم اشتباه چیزهای مهم‌تری را نیز از دست خواهند داد. شاید این آینده نه چندان دوری که معاون وزیر نفت می‌گوید، خیلی زودتر از آنچه انتظار می‌رفت شروع شد و قطع فروش نفت ایران به برخی کشورها و افزایش قیمت نفت خام سبک ایران تا سطحی بالاتر از برنت و WTI آغاز همین مسیر باشد.

«نظر شما راجع به تصمیم عجولانه اتحادیه اروپا برای تحریم نفتی ایران چیست؟»

تحریم برای کشور ما موضوع جدیدی نیست. از بدو پیروزی انقلاب اسلامی مردم کشورمان تحت شدیدترین تحریم‌ها قرار گرفتند. یکی از نمونه‌های آن جنگ تحمیلی ۸ ساله به سرکردگی صدام علیه ایران بود که در واقع می‌توان آن را جنگ غرب علیه ایران بود ولی خوشبختانه پیروز این میدان ایران دانست. متأسفانه سران کشورهای اروپایی به تدریج با بحث‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای امریکا که در یک فرایند چند ساله القا شد، همراه شدند و منافع ملی کشور و مردم خود را فدای سیاست بازی کردند. ما تمرین تحریم را با امریکا از گذشته داشته‌ایم و آن را تجربه کردیم. مردم ما ریاضت‌های اقتصادی بسیاری در زمان جنگ متحمل شده‌اند و با آن آشنا هستند. طبیعتاً بحث انرژی و نفت ایران را نمی‌توان نادیده گرفت. با توجه به ذخایر انرژی که در ایران وجود دارد اگر روزی تصمیم بگیریم با نفت و انرژی بازی سیاسی کنیم آن زمان مشخص می‌شود که این کار چه تأثیری دارد ولی به دلیل سعه صدری که مسئولان ارشد ایران دارند تاکنون از این روش استفاده نکرده‌ایم. از سوی دیگر، مردم کشورهای اروپایی و غربی که در این بازی‌های سیاسی نقشی ندارند را نیز در نظر می‌گیریم و لحاظ می‌کنیم چرا که آنها بیشترین صدمه را خواهند دید. به‌طور قطع افزایش بهای نفت فشار مضاعفی را به مردم اروپا وارد می‌کند و آنها هستند که هزینه تصمیم اشتباه دولت‌های خود را می‌پردازند. به هر حال فروش کمتر از ۱۸ درصد از نفت صادراتی ایران به اروپا در بازارهای دیگر کاملاً امکان‌پذیر است و مشکلی نداریم ولی تفکر بلندمدت ما این است که به جای صادرات نفت خام، با افزایش ظرفیت پالایش کشور محصولات با ارزش افزوده بالاتر تولید و به فروش برسانیم.

«هم‌اکنون در صادرات نفت چقدر به اروپا وابسته‌ایم؟»

کشورهای روبه رشد نظیر هند، چین، کره و بخصوص چین - که دورنمای مصرف انرژی آن در میان سایر کشورها بسیار روشن است - برخلاف کشورهای غربی که به دنبال

بازی‌های سیاسی هستند بیشتر به منافع ملی و مردم خود فکر می‌کنند و بر این اساس برای پاسخگویی به رشد شتابان اقتصادی خود، به انرژی بیشتری نیز نیاز دارند و به طور قطع در این مسیر به ایران به‌عنوان یک منبع پایدار تأمین انرژی نگاه می‌کنند. در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد بازار صادراتی ایران را کشورهای آسیایی تشکیل می‌دهند که این موضوع نکته مثبتی برای ایران تلقی می‌شود.

«برای جایگزینی نفت ایران با سایر نفت خام تولیدی کشورها پالایشگاه‌های اروپایی با چه مشکلاتی مواجه می‌شوند؟»

نفت سنگین عربستان قابلیت جایگزینی با نفت ایران را ندارد. از سوی دیگر نفت سبک این کشور نیز این قابلیت را ندارد که با نفت ایران جایگزین شود. از ۹/۵ میلیون بشکه‌ای که عربستان در هر روز صادر می‌کند حدود ۵/۵ میلیون بشکه نفت سبک است. آنچه که قابل جایگزینی با نفت ایران است، نفت متوسط عربستان است که ظرفیت تولیدی آن روزانه ۱/۲ میلیون بشکه است که همین میزان را هم نفت سنگین تولید می‌کند. نکته‌ای که در اینجا باید به آن اشاره کرد این است که عربستان برای فروش ۱/۲ میلیون بشکه نفت متوسط خود تعهدات بلندمدتی دارد که به سادگی نمی‌تواند آن را جابه‌جا کند.

بنابراین نکته مثبت این است که عربستان امکان تأمین نفت مورد نیاز پالایشگاه‌های اروپایی را ندارد. هم‌اکنون به نظر می‌رسد که تمرکز اروپایی‌ها روی نفت عراق است که در خوشبینانه‌ترین حالت تا شش ماه آینده افزایش می‌یابد ولی اکثر کارشناسان با توجه به مشکلات متعدد این کشور مدت یک‌سال را برای آن پیش‌بینی می‌کنند. علت آن که اروپایی‌ها حدود شش ماه در تحریم خود تأخیر لحاظ کرده‌اند هم همین موضوع است تا نفت عراق به بازار برسد که در عملیاتی شدن آن جای تردید وجود دارد.

«هزینه پالایشگاه‌ها نیز افزایش می‌یابد؟»

بله، تغییر در نفت خام هزینه‌هایی را به پالایشگاه‌ها تحمیل می‌کند تا سیستم فنی خود را با نفت خام جایگزین متناسب کنند. اما نکته

مهم در اینجا این است که با این اقدام سیاستمداران این کشورها هزینه‌های بسیاری را بردوش مردم خود ایجاد می‌کنند.

«بیش از یک سال از مطرح شدن طرح تحریم نفتی ایران از سوی اتحادیه اروپا می‌گذرد و به طور قطع شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان متولی فروش و صادرات نفت راهکارهایی را برای یافتن جایگزین نفت صادراتی اروپا اندیشیده است. در این زمینه چه کارهایی انجام شده است؟»

از حدود دو سال پیش برنامه‌ریزی برای کاهش سهم اروپا از صادرات نفت ایران آغاز شد. در آن زمان اروپا حدود ۳۰ درصد از صادرات نفت ایران را تشکیل می‌داد ولی در حال حاضر این سهم به کمتر از ۱۸ درصد رسیده است. همچنین برای سهم باقی مانده نیز برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شده است. بر این اساس بخشی از جایگزینی‌ها انجام شده و بخشی نیز در آینده نزدیک به ثمر می‌رسد. ولی به نظر من بهترین گزینه کشور ما این است که ظرفیت پالایشی کشور را افزایش دهیم تا نفت ما بیشتر عاید کشورهای فقیرتر که توانایی پالایش نفت را ندارند شود که این موضوع جزو برنامه‌های میان‌مدت ماست.

«یعنی تا پایان برنامه پنجم این کار انجام می‌شود؟»

بله، برنامه‌ریزی شده است که تا پایان برنامه پنجم ظرفیت پالایش کشور به بیش از ۳ میلیون بشکه در روز برسد که به موازات آن برنامه‌های افزایش تولید نیز انجام خواهد شد.

«به نظر شما تأثیری که تحریم نفتی ایران روی اقتصاد اروپا می‌گذارد، چگونه است؟»

پیش‌بینی من این است که در اواخر سال ۲۰۱۲ یا ابتدای ۲۰۱۳ میلادی اروپا با یک بحران جدی در زمینه انرژی مواجه خواهد شد.

فشاری که تحریم نفتی ایران روی اقتصاد کشورهای اروپایی وارد می‌کند باعث می‌شود بیکاری در این کشورها افزایش یابد و اقتصاد شکننده‌تری پیدا کنند. در مجموع این موضوع باعث می‌شود که شرکای تجاری در آینده نیز به طور کامل تغییر کند چرا که اروپایی‌ها شرکای مطمئنی نیستند و این موضوع نه تنها

برای ما بلکه برای تمام کشورهای غیرمتعهد باعث چرخشی در تجارت جهانی می‌شود و در واقع موجب چرخش بسیاری از کشورها از سمت غرب به سوی آسیا خواهد شد. در واقع سایر کشورها اعتماد خود را نسبت به کشورهای اروپایی از دست می‌دهند چرا که آنها به یکباره به تمام تعهدات تجاری خود پشت کرده‌اند. این موضوع باعث می‌شود قطب‌های جدید اقتصادی در دنیا ایجاد شود که غرب در آن جایی ندارد. همچنین باید در آینده شاهد ایجاد و ظهور پول‌های جدیدی به‌جای دلار و یورو باشیم.

«این تحریم در آینده چه تأثیری روی قیمت‌های جهانی نفت خواهد گذاشت؟»

هم‌اکنون بازار انرژی دنیا دارای یک تعادل و بالانس است ولی اروپایی‌ها برای جایگزین کردن نفت ایران مجبورند در بازار جابه‌جایی‌هایی را انجام دهند که این جابه‌جایی‌ها باعث برهم خوردن توازن موجود در بازار و در نتیجه افزایش قیمت‌ها خواهد شد، البته در حال حاضر این کشورها با فشار سفته‌بازی در بازار توانسته‌اند جلوی افزایش قیمت‌ها را بگیرند و به همین دلیل شاهد هستیم که در روزهای اخیر قیمت جهانی نفت به صورت مصنوعی با افزایش ناچیزی مواجه شده است ولی میزان قیمت‌ها در آینده به عملکرد پالایشگاه‌ها و میزان عرضه و تقاضا بستگی دارد. علت تعویق شش ماهه در تحریم این است که وقت بخرند. آنها قصد دارند با استفاده از این فرصت پیک فصل سرما را پشت سر بگذارند و بتوانند جایگزین مناسبی برای نفت ایران پیدا کنند. اگر اروپایی‌ها موفق شوند که این اقدامات را با موفقیت انجام دهند قیمت‌ها خیلی افزایش نمی‌یابد ولی اگر نتوانند قطعاً با افزایش قیمت مواجه می‌شویم.

البته باید گفت که جلوگیری از افزایش قیمت نفت کار بسیار دشواری است.

«پیش‌بینی شما در مورد قیمت چیست؟»

هرچند نمی‌توان پیش‌بینی دقیقی از قیمت‌ها ارائه کرد ولی به نظر می‌رسد در آینده شاهد قیمت‌هایی تا حد ۱۵۰ دلار برای هر بشکه باشیم.

نگاهی به کارنامه دومین شرکت بزرگ نفتی دنیا

گام‌های استوار شرکت ملی نفت در مسیر پیشرفت ایران اسلامی

است. بر اساس برنامه پنجم توسعه میزان تولید نفت کشور باید روزانه به ۵ میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه و ظرفیت تولید گاز نیز باید به ۲.۵ برابر وضعیت کنونی برسد که این امر نویدگر فصل جدیدی از توسعه در صنعت نفت کشورمان است. با توسعه حداقل ۴۰ میدان نفتی و گازی طبق برنامه پنجم و تولیدی شدن آن، تعداد میادین نفتی و گازی قابل بهره‌برداری نیز به ۵۴ میدان می‌رسد که گام بزرگی در راستای اعتلای صنعت نفت کشورمان خواهد بود. یکی از مهم‌ترین طرح‌هایی که در قالب برنامه پنجم توسعه به وقوع خواهد پیوست بهره‌برداری از ۱۸ فاز پارس جنوبی است که به گفته مقامات وزارت نفت در صورت تامین مالی، گاز این ۱۸ فاز تا ۳ سال آینده و تا پیش از اتمام برنامه پنجم توسعه در مدار قرار خواهد گرفت.

توسعه میادین مشترک، اولویت اصلی نفت

توسعه میادین مشترک نفتی و گازی نه تنها اولویت دارترین برنامه‌های توسعه‌ای صنعت نفت در برنامه پنجم توسعه شناخته شده، بلکه در صدر برنامه‌های توسعه‌ای سال جاری شرکت ملی نفت ایران نیز قرار گرفته است؛ به طوری که پیش‌بینی می‌شود که تولید تمامی میادین مشترک نفتی ایران تا پایان برنامه پنجم ۱۲۵ درصد و میادین گازی ۲۰۰ درصد افزایش یابد. در سال ۱۳۹۰ و با تلاش شرکت ملی نفت ایران، بهره‌برداری از میادین مشترک نفت و گاز ایران سرعت و شتابی چشمگیر را تجربه کرد. انعقاد قرارداد طرح‌های توسعه میدان مشترک آذر به منظور دستیابی به ظرفیت تولید ۶۵ هزار بشکه در روز، میدان مشترک یاران به منظور دستیابی به ظرفیت تولید ۱۰ هزار بشکه در روز، میدان مشترک نفتی هنگام (فاز ۲) به منظور دستیابی به افزایش ظرفیت تولید ۱۸ هزار بشکه در روز، میدان مشترک سلمان (نفتی و گازی) به منظور افزایش ۱۴ هزار بشکه در روز ظرفیت تولید نفت خام و حفظ ظرفیت تولید ۵۰۰ میلیون فوت مکعب در روز، میدان رشادت به منظور دستیابی به ظرفیت تولید ۷۵ هزار بشکه در روز و انعقاد قرارداد طرح توسعه میدان مشترک لایه نفتی پارس جنوبی قسمت‌های C، B جهت حفر دو حلقه چاه توصیفی نمونه‌های دیگری از عظم شرکت ملی نفت ایران در تسریع فرآیند تولید و بهره‌برداری از

اجرای ۱۵ طرح عمده نفت و گاز تا پایان سال

در طول تاریخ پرفراز و نشیب ۱۰۳ ساله صنعت نفت، کارکنان این صنعت استراتژیک همواره به عنوان خط مقدم در جبهه جهاد اقتصادی و در مواجهه با تحولات سیاسی حاضر شدند و از این رهگذر آماج سخت‌ترین و شکننده‌ترین تهاجمات قرار گرفته‌اند. اگرچه حادثه ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ سرآغاز توفیق در نهضت ملی شدن نفت بود، اما اوج تلاش غیرمردان صنعت نفت را می‌توان در ظهور انقلاب اسلامی و پس از آن دوران سراسر مجاهدت و ایثار جنگ تحمیلی مشاهده کرد. امروز و با گذشت ۳۳ سال از فجر انقلاب اسلامی، کارکنان صنعت نفت همچنان در مسیر اعتلای سرزمین مادری خود از دل و جان مایه می‌گذارند و تلاش می‌کنند تا با توسعه این صنعت مادر، نقش ایران را در حوزه فرامرزی اعتلا بخشند. شرکت ملی نفت ایران در سال ۹۰ نیز تلاش کرد تا با انجام برنامه ریزی‌های دقیق، بخش عمده‌ای از اهداف خود در سند چشم‌انداز را اجرایی کند. بنابر برنامه ریزی انجام شده، حجم طرح‌های شرکت ملی نفت ایران در ایام دهه فجر و تا پایان سال در حدود ۱۵ طرح تخمین زده می‌شود که از این میان تولید زود هنگام از میدان نفتی یادآوران با ظرفیت ۲۰ هزار بشکه در روز، تولید زود هنگام از میادین سروستان/سعادت آباد به میزان ۱۰ هزار بشکه در روز، بهره‌برداری از واحد بهره‌برداری و نمک زدایی دهلران با ظرفیت ۵۵ هزار بشکه در روز و بهره‌برداری از طرح توسعه نمکزدایی مارون ۲ (از ظرفیت ۵۵ به ۱۱۰ هزار بشکه در روز) و تجهیزات نمکزدایی مارون ۶ از جمله مهم‌ترین این طرح‌ها و پروژه‌ها به شمار می‌آید. در عین حال طرح توسعه نمکزدایی اهواز ۳ با ظرفیت ۵۵ هزار بشکه در روز و اصلاح نمکزدایی پالایشگاه فازهای ۶، ۷ و ۸ میدان گازی پارس جنوبی به منظور کاهش مصرف گاز شیرین و جلوگیری از ارسال گاز احیاء مشعل‌های پالایشگاه تا پایان سال جاری نهایی خواهد شد.

برنامه پنجم، سرآغاز فصلی جدیدی از کتاب توسعه نفت

برنامه پنجم توسعه، گام بلند صنعت نفت در مسیر دستیابی به آرمان‌های افق ۲۰ ساله چشم‌انداز کشور است و از همین رو رسالت سنگینی را بر دوش شرکت ملی نفت ایران قرار داده

وقوع انقلاب صنعتی در غرب پیوند مستقیمی میان رشد نظام‌های کاپیتالیسمی، امنیت انرژی و افزایش تقاضای مصرف سوخت‌های فسیلی ایجاد کرد و پس از آن بود که تامین انرژی پایدار و ایجاد سازوکارهایی برای حفظ امنیت حامل‌های سوخت فسیلی به یکی از دغدغه‌های جهان روبه‌توسعه بدل شد. بحران انرژی به عنوان میراث قرن بیستم به هزاره سوم میلادی نیز راه یافت و از آن پس این کشورهای نفتخیز خاورمیانه بودند که توانستند از نفت به عنوان برگ برنده خود در مواجهه با امپریالیسم غرب سود برند. امروزه احراز وجود بیش از ۱۵۴ میلیارد بشکه ذخیره نفت در جادر سرزمین ایران به همراه نقش تاریخ‌ساز ایران در کسوت نخستین خاستگاه نفت خاورمیانه، به همراه نقش ژئوپلیتیک تنگه هرمز و تامین امنیت انرژی جهان از مسیر این آبراه کلیدی (با توجه به انتقال ۴۰ درصد از نفت جهان از مسیر تنگه هرمز)، ایران را به قدرتی بلامنازع در جهان انرژی بدل کرده است. ایران هم‌اکنون به عنوان چهارمین تولیدکننده نفت خام جهان مطرح است و برای حفظ این جایگاه سیاست‌های خود را در بخش میادین مشترک نفت و گاز، افزایش ضریب برداشت، تزریق گاز به میادین نفتی و افزایش برداشت از میادینی که در نیمه دوم عمر خود قرار دارند، متمرکز کرده است. شرکت ملی نفت ایران نیز با توجه به اینکه دومین شرکت بزرگ نفتی جهان به شمار می‌آید، در کسوت پرچمدار همکاری‌های منطقه‌ای و جهانی، در خاورمیانه ظاهر شده و سعی دارد تا با توسعه فعالیت‌های اکتشافی و افزایش تولید نفت و گاز، نقش بی‌بدیل و تاریخی خود را به عنوان شرکتی با سابقه ۶۰ ساله در عرصه تولید و صادرات در منطقه تثبیت نماید.

خود را برای اجرای پروژه‌های صنعت نفت بویژه توسعه میدان مشترک اختصاص دهند. صدور مجوز فروش ۱۵ میلیارد دلار اوراق صکوک در سال جاری و فروش اوراق مشارکت برای اجرای پروژه‌های صنعت نفت به ارزش ۱۰ هزار میلیارد تومان از دیگر نمونه‌های بارز تلاش صنعت نفت در مسیر افزایش مشارکت ملی مردم و به ویژه بخش خصوصی و کارآفرینان در طرح‌های بزرگ این صنعت پرمزیت است. جذاب کردن قراردادهای برای سرمایه‌گذاری بانکها، مؤسسات مالی اعتباری در صنعت نفت و همچنین ایجاد تغییر در قراردادهای بیع متقابل از جمله روش‌هایی است که اجرای آن در صنعت نفت آغاز شده است.

در عین حال تلاش شده تا با ارائه پیشنهادی مبنی بر ایجاد صندوق حمایت از ساخت داخل در بودجه سال ۹۱، راه برای مشارکت بیشتر بخش خصوصی و حمایت بیشتر از سازندگان داخل در بودجه آتی باز شود.

کارنامه پربار اکتشاف در شرکت ملی نفت ایران

در مجموع امسال ۵ میدان مورد اکتشاف قطعی قرار گرفتند که میدان‌های نفتی خیام و میدان گازی مدار و سردار جنگل از جمله مهم‌ترین آن‌ها به شمار می‌رود. اکتشاف نفت و گاز در کشور با اولویت دهی به حوزه‌های مرزی به ویژه در مرزهای شمالی در دستور کار قرار گرفته و بنابر آخرین آمار و اطلاعات، از رشد مطلوبی برخوردار بوده است. رشد اکتشاف نفت نسبت به اهداف برنامه پنجم توسعه در حدود ۲۷۰ درصد تخمین زده می‌شود و در بخش اکتشاف گاز نیز این رشد ۲۵ برابر بوده است. بدین ترتیب نسبت اکتشاف نفت و گاز به تولید ۱٫۵ برابر شده است. با انجام اکتشافات جدید، مجموع ذخائر قابل استحصال هیدروکربور مایع (نفت خام، مایعات و میعانات گازی) به ۵۸٫۱۵۴ میلیارد بشکه رسید و ذخائر قابل استحصال گاز طبیعی در ابتدای سال جاری نیز به ۳۳٫۶۹ تریلیون متر مکعب رسیده است. در عین حال کشف ۸۳۳ میلیون بشکه هیدروکربور مایع و ۳۱۶ میلیارد فوت مکعب گاز طبیعی قابل استحصال در سال ۱۳۹۰ حکایت از کارنامه پربار شرکت ملی نفت ایران در سال جاری دارد.

بشکه نفت و ۲۵۰ میلیون متر مکعب گاز سرمایه جذب کند که سهم عمده ای از این سرمایه گذاری، می‌تواند به شرکت‌های خارجی اختصاص یابد. این شرکت همچنین توانسته با جذب ۱۷٫۶ میلیارد دلار سرمایه در سال گذشته، حدود ۷۳ درصد از مجموع سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در صنعت نفت را به خود اختصاص دهد و هم‌اکنون نیز برنامه ریزی برای تخصیص بیش از ۵۰ درصد از منابع مالی صنعت نفت در شرکت ملی نفت ایران صورت گرفته است. در عین حال از میان ۵۰۰ میلیارد دلار سرمایه مورد نیاز صنعت نفت در افق ۱۴۰۴، سهم بخش بالا دستی صنعت نفت در برنامه پنجم توسعه چیزی در حدود ۱۲۵ میلیارد دلار پیش‌بینی شده است که قرار است از این میزان ۵۰ میلیارد دلار از محل منابع داخلی و ۷۵ میلیارد دلار نیز از محل منابع خارجی تامین شود. از سوی دیگر قرار است بسیاری از پروژه‌های نفتی و گازی از طریق راه اندازی صندوق‌های انرژی تامین اعتبار شوند. در همین راستا بانک‌های ملت و ملی با مشارکت شرکت‌های داخلی نسبت به راه اندازی انرژی فاندتها اقدام کرده‌اند. بنابر پیش‌بینی صورت گرفته در سال جاری بیش از ۴۰ میلیارد دلار طرح و پروژه در طول سال جهاد اقتصادی در وزارت نفت اجرایی خواهد شد. حفظ ظرفیت و افزایش تولید نفت و گاز، اجرای طرح‌های توسعه موجود براساس برنامه‌های از قبل تعیین شده وزارت نفت و افزایش تولید گاز به ۷۰۰ میلیون متر مکعب در روز از برنامه‌های مهم سال ۹۰ در صنعت نفت خواهد بود. واقعیت این است که تا اسفند ماه امسال باید حدود ۱۵٫۸ میلیارد دلار برای تکمیل و راه اندازی فازهای میدان مشترک پارس جنوبی سرمایه‌گذاری جدید انجام شود و ۴٫۵ میلیارد دلار منابع مالی و اعتباری نیز به منظور تسریع در طرح توسعه میدان مشترک نفتی هزینه شود.

روش‌های نوین جذب سرمایه‌گذاری در صنعت نفت

در راستای مشارکت بیشتر مردم در طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت، فروش نفت به مردم یا سلف نفتی در دستور کار قرار گرفته و پیش‌بینی می‌شود اجرای این روش جاذبه زیادی برای مردم به همراه داشته باشد؛ چراکه مردم از این طریق می‌توانند نفت را در بورس خریداری کنند و سرمایه

میدان مشترک نفتی و گازی به شمار می‌رود. با این وجود شرکت ملی نفت ایران نسبت به انعقاد قراردادهای دیگری نظیر انعقاد قرارداد طرح توسعه فاز ۳ میدان نفتی دارخوین به منظور دستیابی به افزایش ظرفیت تولید ۷۰ هزار بشکه در روز، طرح توسعه میدان گازی لاوان به منظور دستیابی به ظرفیت تولید ۷۵۰ میلیون فوت مکعب در روز و انعقاد قرارداد ساخت کارخانه گاز و گاز مایع ۳۱۰۰ با ظرفیت ۲۷۰ میلیون فوت مکعب روز گاز و ۴۶ هزار بشکه در روز مایعات گازی اقدام کرده است. در عین حال انعقاد قراردادهای دیگری از جمله قرارداد طرح توسعه میدان نفتی چشمه خوش به منظور دستیابی به افزایش ظرفیت تولید ۱۸ هزار بشکه در روز و قرارداد طرح توسعه میدان گازی فروز B به منظور دستیابی به ظرفیت تولید روزانه هزار میلیون فوت مکعب گاز طبیعی نیز مراحل نهایی تدوین متن اسناد خود را طی می‌کند.

سرمایه‌گذاری مطمئن در شرکت ملی نفت ایران

بدون شک، تامین سرمایه به عنوان سرفصل توسعه فعالیت‌های صنعت نفت و گاز کشور از اهمیت بالایی برخوردار است و همین امر عاملی شد تا راهکارهای جدیدی برای تامین سرمایه در این صنعت استراتژیک اندیشیده شود. اقدامات صورت گرفته از سوی شرکت ملی نفت ایران در جذب منابع مالی ریالی و ارزی به شیوه‌های مختلف در سال‌های ۱۳۸۹ و ۹۰ در راس آن‌ها انتشار اوراق مشارکت برای اولین بار در گستره صنعت نفت طی سال گذشته که باعث جذب بخش قابل ملاحظه‌ای از سرمایه‌های سرگردان در بدنه صنعت نفت شد، از مهم‌ترین دستاوردهای شرکت ملی نفت ایران در این خصوص به شمار می‌رود و امسال نیز با نهایی شدن فروش اوراق سلف و صکوک نفتی به عنوان شیوه‌های جدید تامین اعتبار در صنعت نفت، تحولی اساسی در این راستا را شاهد خواهیم بود. موفقیت‌های شرکت ملی نفت ایران در جذب منابع مالی باعث شد تا این شرکت بتواند مقام نخست در جذب سرمایه خارجی در سطح کشور را از آن خود کند. در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی جذب شده در پروژه‌های نفتی کشور نیز مجلس شورای اسلامی به وزارت نفت اختیار داده تا بصورت بیع متقابل تا سقف یک میلیون

ملی شدن صنعت نفت و خلع ید بیگانگان

به نام سعادت ملت ایران

نماینده شرکت نفت انگلیس قراردادی را امضا کردند که به قرارداد الحاقی به قرارداد ۱۹۳۳ یا قرارداد گس - گلشایبان معروف شد. بر اساس این قرارداد، سلطه انگلیس بر منابع نفت ایران به مدت ۳۳ سال تمدید شد تا این کشور بتواند تا سال ۱۳۶۱ خورشیدی، بر منابع نفت ایران تسلط داشته باشد. اما اوضاع به همین منوال باقی نماند. مجلس شانزدهم شورای ملی تشکیل شد تا چهره های مطرح این مجلس، برای بازگرداندن حقوق مسلم ایرانیان تلاش کنند. مجلس شانزدهم در ۲۰ بهمن ۱۳۲۸ آغاز به کار کرد و در ۲۷ اسفند ماه همین سال، دولت مساعد با رای عدم اعتماد مجلس جدید ساقط شد و علی منصور مأمور تشکیل کابینه شد. اما مخالفت های زیادی با او صورت گرفت چرا که منصور مانعی بزرگ در راه ملی شدن صنعت نفت ایران محسوب می شد. در آن زمان، تلاش ها و تحرکات آیت الله کاشانی و دکتر محمد مصدق، دو بال مهم ملی شدن نفت ایران افزایش یافت و نتیجه آن شد که در پنجم تیر ماه ۱۳۲۹، منصور پس از حدود سه ماه مجبور به استعفا شد و رزم آرا به نخست وزیری رسید. رزم آرا آمده بود تا کار نیمه تمام منصور را که اعطای لا یحه الحاقی گس - گلشایبان به مجلس برای تصویب از سوی نمایندگان بود تکمیل کند. زمانی که رزم آرا به نخست وزیری رسید، این لایحه در کمیسیون نفت مجلس شورای ملی در حال بررسی بود. کمیسیون نفت در ۱۹ آذر ۱۳۲۹، نظر نهایی خود را درباره لا یحه

شد. اما تلاش ها برای خارج کردن بیگانگان از حوزه نفت ایران از اوایل دهه ۱۳۲۰ خورشیدی آغاز شده بود. ابتدا شوروی از دست اندازی به نفت ایران محروم شد که البته ماجرای ساده ای نبود. در زمان نخست وزیری قوام، قراردادی بین ایران و شوروی در تهران به امضا رسید که بر مبنای این قرارداد، قرار شد نیروهای شوروی خاک ایران را ظرف مدت کوتاهی ترک کنند و در عوض، شرکت مختلط نفت ایران و شوروی ایجاد شود. اما در سی ام مهر ماه ۱۳۲۶، نمایندگان مجلس شورای ملی، ماده واحده ای را به تصویب رساندند که منتفی شدن قرارداد نفت ایران و شوروی هدف اصلی آن بود. در این ماده واحده همچنین تاکید شده بود که دادن هر گونه امتیازی به خارجی ها ممنوع است و دولت مکلف است که به منظور استیفای حقوق ملت ایران از نفت جنوب اقدام کند و بدین ترتیب نوبت به انگلیس رسید.

نخستین بریتانیا

جریسان که این طور پیش رفت، انگلیسی ها از این که دست رقیبشان شوروی از منابع نفتی ایران کوتاه شده بود بسیار خشنود بودند و به همین دلیل برای حفظ سلطه خود بر نفت جنوب، با مقامات ایران وارد مذاکره شدند تا قراردادی را برای تأیید و تکمیل قرارداد ۱۹۳۳ به امضا برسانند. بنابراین گلشایبان نماینده دولت ایران که وزیر دارایی وقت ایران هم بود و «گس»

یک روز مانده به تحویل سال نو، موسم اتفاق بزرگی در تاریخ کشور ما است؛ روزی که دست بیگانگان از ثروت ملی ایرانیان کوتاه شد. ابتدا باید این نکته را مورد توجه قرار داد که ملی شدن صنعت نفت ایران و خلع ید بیگانگان از طلای سیاه کشور ما، صرفاً به ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ منحصر نمی شود. باید ریشه های ۲۹ اسفند و ملی شدن صنعت نفت را یافت و با بررسی آن، عواملی را که موجب آفریده شدن آن افتخار ملی شد بیابیم تا با تکرار آن، شاهد موفقیت های بیشتری باشیم. اگر خیلی به عقب برگردیم، باید به یکصد سال پیش سفر کنیم، زمانی که نخستین چاه نفت در جنوب غربی ایران - خوزستان - حفر شد و برای نخستین بار کشور ما از مواهب طلای سیاه بهره مند گردید. اما باید کمی جلوتر بیاییم. سال ۱۳۲۲ خورشیدی، بیش از ۳۵ سال بعد از اکتشاف نفت در ایران، دولت شوروی خواستار امتیاز نفت شمال شد. در حقیقت پس از اشغال ایران توسط انگلیس و شوروی در زمان جنگ جهانی دوم که این دو کشور، ایران را به دو بخش شمالی و جنوبی تحت سیطره خود تقسیم کرده بودند، رقابت استعمارگران برای کسب نفت ایران افزایش یافت. از سوی دیگر انگلیس نیز درصدد کسب سهمیه های بیشتری از نفت ایران بود و حتی در این میان سابقه ای به مراتب بیشتر از روسیه در دست اندازی به منابع نفت ایران داشتند. چرا که نفت ایران در جنوب قرار داشت و جنوب ایران نیز منطقه نفوذ انگلیس محسوب می

مصداق که با همراهی آیت الله کاشانی نقش بسیار موثر و انکارناپذیری در ملی شدن صنعت نفت داشت، نماینده مجلس شانزدهم بود، اما با آغاز سال ۱۳۳۰، او در اردیبهشت ماه به نخست‌وزیری رسید و با اصلاح جزئی در گزارش ۹ ماده‌ای کمیسیون نفت، اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت در سرلوحه برنامه‌های دولت مصدق قرار گرفت. این گونه بود که تلاش‌های مستمر و پیگیر ایرانیان در کوتاه کردن دست بیگانگان از نفت ایران، به ثمر نشست. قطعاً اگر در اسفند ماه ۱۳۲۹، نفت ایران ملی نمی‌شد و سیطره بیگانگان تداوم می‌یافت، پیشرفت‌های ایران در حوزه نفت و به طور اعم در بخش انرژی، تا این حد امکان پذیر نمی‌شد. البته ملی شدن نفت ایران اگرچه حاکمیت نفت ایران را به ملت بازگرداند اما همچنان در استخراج و تولید نفت شاهد نقش پررنگ بیگانگان بودیم. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران گام‌های بلندی برای استقلال کشور در صنعت نفت برداشته شد و به مرور زمان شاهد افزایش خودباوری و اعتماد به نفس ایرانیان و کاهش نقش شرکت‌های خارجی در تولید نفت ایران هستیم. اما در هر صورت پیشرفت‌های امروز نفت ایران، از همان روزهای تاریخی خلع ید بیگانگان از منابع ملی کشورمان آغاز شد و اکنون وظیفه ماست که با درس گرفتن از آن حوادث و رویدادهای تاریخ ساز و افتخارآفرین، زمینه پیشرفت‌های بیشتر را در این حوزه مهم و تاثیرگذار اقتصاد کشورمان فراهم سازیم.

ملی شدن صنعت نفت در سراسر کشور مورد توجه و قبول کمیسیون قرار گرفته و از آنجائیکه وقت کافی برای مطالعه در اطراف اجرای این اصل باقی نیست، کمیسیون مخصوص نفت از مجلس شورای ملی تقاضای دو ماه تمدید می‌نماید. بنابراین ماده واحده ذیل را با قید دو فوریت برای تصویب، تقدیم مجلس شورای ملی می‌نماید. ماده واحده: مجلس شورای ملی تصمیم مورخ ۱۷/۱۲/۲۹ کمیسیون مخصوص نفت را تایید و با تمدید مدت موافقت می‌نماید.

تبصره ۱: کمیسیون نفت مجاز است از کارشناسان داخلی و خارجی در صورت لزوم دعوت نماید و مورد استفاده قرار دهد.

تبصره ۲: آقایان نمایندگان حق دارند تا پانزده روز بعد از تشکیل کمیسیون حق حضور داشته باشند».

بدین ترتیب ماده واحده ملی شدن صنعت نفت در روز ۲۴ اسفند در مجلس شورای ملی مطرح شد و به اتفاق آرا به تصویب رسید و در آخرین روز از اسفند ماه ۱۳۲۹ این مصوبه در مجلس سنا تایید و اعلام شد: «به نام سعادت ملت ایران و به منظور تامین صلح جهان، امضاکنندگان ذیل پیشنهادی می‌نماییم که صنعت نفت ایران در تمام مناطق کشور بدون استثنا ملی شود، یعنی تمام عملیات اکتشاف، استخراج و بهره برداری در دست دولت قرار گیرد». آن زمان که این طرح تصویب شد و ۲۹ اسفند به عنوان روز ملی شدن صنعت نفت در تقویم ایرانیان به ثبت رسید، دکتر

الحاقی این چنین اعلام کرد: «چون قرارداد الحاقی کافی برای استیفای حقوق ایران نیست، لذا مخالفت خود را با آن اظهار می‌دارد». یک هفته بعد در روز ۲۶ آذر ماه، گزارش کمیسیون نفت در صحن مجلس مطرح شد و با رای مثبت نمایندگان، قرارداد گس - گلشاییان از دور خارج شد. در همین حال بود که سخن از ملی شدن صنعت نفت ایران به طور جدی‌تری مطرح شد و حتی طرح با یازده امضا برای نیل به این هدف تقدیم مجلس شد، اما چون امضای کافی نداشت، زمینه ای برای طرح آن در مجلس فراهم نشد. در این میان رزم‌آرا که از رد لایحه الحاقی در مجلس ناراحت بود، روز سوم دی ماه در جلسه ای خصوصی در مجلس شرکت کرد و ملی کردن صنعت نفت را خیانت بزرگ نامید.

کلمه هر گز

نخست وزیر وقت با این وضعیت موافق نبود و مخالفت‌های رزم‌آرا و قرار گرفتن او در مقابل خواسته ملی ایرانیان، در نهایت به ضرر او تمام شد و در روز ۱۶ اسفند ۱۳۲۹، توسط خلیل طهماسبی ترور شد و از پای درآمد. با ترور رزم‌آرا، دیگر از نمایندگانی هم که در مجلس به انگلیس وابستگی داشتند کاری ساخته نبود و بدین ترتیب، کمیسیون نفت، پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت در سراسر کشور را پذیرفت و این طرح را به مجلس تقدیم کرد: «نظر به این که ضمن پیشنهادهای واصله به کمیسیون نفت مبنی بر

گفت و گو با مدیرعامل شرکت نفت مناطق مرکزی:

تولید روزانه ۳۱۳ میلیون متر مکعب گاز و ۱۷۱ هزار بشکه نفت

همین چند ماه پیش بود که خبر ساخت رشته های تکمیلی درون چاهی با فشار ۱۰ هزار پام که دانش آن منحصر در اختیار امریکا بود از سوی شرکت نفت مناطق مرکزی ایران اعلام شد تا بار دیگر بی تاثیر بودن تحریم های بین المللی علیه ایران به اثبات برسد. این در حالی بود که پیش تر نیز مدیرعامل شرکت نفت مناطق مرکزی از تعمیر توربین SGT۴۰۰ به دست متخصصان داخلی این شرکت خبر داده بود. پیشنهادی این شرکت در مقابله با تحریم ها، ما را بر آن داشت گفت و گویی را با مهدی فکور ترتیب دهیم. آنچه در پی می آید حاصل این گفت و گوست:

«آقای فکور؛ بحث مهم این روزها موضوع تهدیدهای تحریمی است. اگر موافق باشید، پیش از هر چیزی از نظر و برنامه شما در این باره کسب اطلاع کنیم. من معتقدم تحریم آنچنان که در رسانه ها مورد توجه قرار دارد، در واقعیت تاثیرگذار نیست. به طور مثال عرض می کنم؛ شرکت نفت مناطق مرکزی تا به حال برای واردات هیچ قطعه یا کالایی با مشکل مواجه نشده است و در زمینه کالاهای استراتژیک حفاری، موفق به ساخت قطعاتی شده ایم که بعضاً دانش فنی آنها تنها در انحصار چند کشور بوده و یا ایران به عنوان اولین تولید کننده در خاورمیانه، نسبت به تولید این قطعات اقدام کرده است. این در حالیست که شرکت نفت مناطق مرکزی به عنوان یک شرکت تولید کننده نفت و گاز و نه به عنوان سازنده قطعات نفتی، مشغول به فعالیت است اما با این وجود در زمینه ساخت قطعات نیز حرف های زیادی برای گفتن دارد. این شرکت با اتکا به توان داخلی، موفق به راه اندازی کمپرسورهایی شده است که تکنولوژی آن در جهان یافت نمی شود و کارکنان ما توانستند با تخصص خود، عدم تعهد زمینس به وعده هایش را در

تعمیر توربینی که به ایران عرضه کرده بود، جبران و این توربین را تعمیر کنند. «در این زمینه بیشتر توضیح دهید. چرا زمینس به تعهدات خود عمل نکرد؟ شرکت زمینس آلمان با عمل نکردن به تعهدات خود در رابطه با اصلاح طراحی توربین SGT۴۰۰ در پی ایجاد مشکل برای تولید گاز کشور بود؛ ولی ما توانستیم با تعمیر این توربین در داخل، بار دیگر تحریم های بین المللی را بی اثر سازیم. زمینس این توربین را که تنها در انگلستان ساخته می شود، بر اساس ۲۴ هزار ساعت کارکرد به ایران تحویل داد در حالیکه طراحی آن بر اساس هشت هزار ساعت کارکرد صورت گرفته بود و آنها موظف به اصلاح توربین بودند اما به تعهدات خود عمل نکردند چراکه می دانستند بالغ بر ۳۶ میلیون متر مکعب گاز تولیدی نفت مناطق مرکزی باید از طریق این توربین وارد مدار شود و نمی دانستند که پیش بینی های خام آنها با شکست مواجه می شود؛ الان هم حدود چهار ماه است که این توربین در سرویس قرار گرفته است. باید توجه کنید که ساخت رشته های تکمیلی درون چاهی با فشار ۱۰ هزار پام و تعمیر توربین SGT۴۰۰

به همت متخصصان این شرکت، تنها گوشه ای از توانمندی های صنعت نفت در مقابله با تحریم هاس و هم اکنون حدود ۸۰ درصد از قطعات و کالاهای به کار رفته در چاه ها از ساخت داخل تامین می شود. «شرکت نفت مناطق مرکزی علاوه بر بومی سازی دانش فنی ساخت تجهیزات، در توسعه میادین تحت پوشش و تولید مطابق با برنامه های از پیش تعیین شده نیز عملکرد موفقی داشته است. ارزیابی شما از عملکرد تولیدی این شرکت در سال جاری چیست؟ تولید این شرکت کاملاً با برنامه های هدفگذاری شده مطابقت دارد و از همین رو، ما توانستیم در زمینه تحقق اهداف و پروژه های تعیین شده، به رتبه اول در بین شرکت های تابعه شرکت ملی نفت ایران دست یابیم. شرکت نفت مناطق مرکزی در سال جاری به رکورد تولید ۳۱۳ میلیون مترمکعب در روز دست یافت و هم اکنون تولید نفت خام در این شرکت نیز کاملاً مطابق با برنامه است. و بیش از ۱۷۱ هزار بشکه در روز است. باید متذکر شوم در مورد میادین مشترک

بوده است؟

بسیار رضایتبخش بود. خوشبختانه در حالیکه بر اساس برنامه ریزی ها قرار بود شرکت نفت مناطق مرکزی ایران در سال جاری، بالغ بر ۲۹۰ میلیون دلار از منابع صندوق انرژی را جذب کند، این رقم به یک میلیارد دلار افزایش یافت. به این ترتیب، جذب منابع مالی شرکت نفت مناطق مرکزی از محل منابع صندوق انرژی، سه برابر بیش از هدفگذاری های صورت گرفته بود. همچنین این شرکت، اولین شرکت تابعه شرکت ملی نفت ایران است که در سال جاری با مجوز ماده ۲۲ بانک مرکزی، موفق به اخذ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان تسهیلات شده است که این تسهیلات در توسعه میادین نفت و گاز و به منظور پیشبرد پروژه های تاسیساتی شرکت نفت مناطق مرکزی ایران مورد استفاده قرار می گیرد.

«رابطه شرکت نفت مناطق مرکزی را با مراکز علمی و دانشگاه ها در سال جاری چگونه ارزیابی می کنید؟»

دانش های مکانیک، متالورژی، شیمی و برق از اساسی ترین دانش هایی هستند که در قالب محورهای پژوهشی و کاربردی در این شرکت مورد استفاده قرار می گیرند و با اتکا به آنها، نیازهای واحدهای عملیاتی مرتفع می شود که این مهم بسیار مورد توجه ما قرار دارد. این شرکت طی سال گذشته توانست ۱۴ میلیارد ریال اعتبارات پژوهشی را در قالب طرح های کاربردی جذب کند که این رقم در سال جاری به ۱۸ میلیارد ریال افزایش یافته است. شرکت نفت مناطق مرکزی ایران هم اکنون در ارتباط مستقیم با ۱۸ دانشگاه کشور است و از سه هزار پایان نامه دانشجویی در قالب طرح های دانشجویی حمایت کرده است. هدف دار کردن طرح های پژوهشی و دانشجویی در راستای تعریف طرح هایی که مشکلات صنعت نفت را حل کنند از جمله ویژگی ها و شاخص های مدنظر اداره پژوهش و توسعه شرکت نفت مناطق مرکزی ایران است به گونه ای که در بخش ساخت کالا و مواد، ایجاد خط تولید از مهمترین مراحل پژوهش است. ما معتقدیم طرح ها باید به گونه ای باشند که قابلیت کاربردی در صنایع داشته باشد چرا که ما نمی توانیم صنعت را به خصوص در صنایع بالادست متوقف کنیم تا پژوهش ها به ثمر برسند بلکه باید به گونه ای هماهنگ عمل شود که این مشکلات در حین خط تولید و محصولات صورت نگیرد؛ واقعیت این است که در پروژه های دانشگاهی دانش تولید می شود اما وقتی می خواهیم این محصول را به تولید انبوه برسانیم خط فرایند تولید وجود ندارد. در مجموع شرکت نفت مناطق مرکزی همواره تلاش می کند تا با

ارتباط موثر، مفید و معین با دانشگاه های کشور صنایع بالادستی را جهت رسیدن به اهداف عالی نظام و تامین مطمئن انرژی در درازمدت یاری کند؛ به همین منظور گلوگاه ها و مشکلات تولیدی خود را شناسایی و برای آنها برنامه طولانی مدت تدوین کرده است. ما در راستای تحقق طرح و پروژه هایی که انحصار کالاهای خارجی در صنعت نفت را بی ثمر می سازد، با تشکیل گروه های کاری متشکل از کارشناسان شرکت، دانشگاه ها و کارگاه های تولیدی، توانسته ایم گام های موثری برداریم که از جمله می توان به ساخت نرم افزار CPMIS توسط دانشگاه صنعتی شریف که مدیریت کنترل پروژه را در سطوح اجرایی و مالی به عهده می گیرد، اشاره کرد. وی، ساخت پایش حفاظت کاتدی از طریق وب توسط دانشکده برق دانشگاه شریف، ساخت نانو فیلترهای جداکننده یون کلرید از میعانات گازی، ساخت نانوسنسور گاز متان و طراحی نانوسنسور گاز H₂S که طراحی آن به اتمام رسیده و برای اولین بار برای ایستگاه تقویت فشار طراحی و کارگزاری می شود اشاره کرد. همچنین ساخت ماده دموولیفار برای فرآورش نفت سنگین به کمک دانش نانوساخته شد و در جهت ترمیم و تقویت و پوشش خطوط لوله جریانی، ساخت نانو فیلتر سوخت گازوئیل جهت کاهش مصرف بین ۱۰ تا ۱۵ درصد که تا ۵۰ درصد هم کاهش در پی خواهد داشت، ساخت تاج چاه برای فشارهای کلاس سه هزار، پنج هزار و ۱۰ هزار پام و محیط ترش، ساخت فلنج های محیط گاز ترش کلاس کاری ۱۵ هزار، ساخت ظروف جداکننده گاز، آب و میعانات گازی برای فشارهای هزار و ۸۰۰ پام، ساخت شیرهای ایمنی سرچاهی برای کلاس های سه هزار و پنج هزار، ساخت شیرهای ایمنی درون چاهی برای کلاسهای سه هزار و پنج هزار، ساخت رشته های تکمیلی برای فشارهای تا هفت هزار و ۵۰۰ پام و محیط گاز ترش و نفت ترش و طراحی رشته های تکمیلی برای فشارهای تا ۱۳۵۰۰ پام و محیط گاز ترش و نفت ترش، نمونه های دیگری از نتایج تعامل متخصصان شرکت نفت مناطق مرکزی ایران با دانشگاه ها و مراکز پژوهشی است.

«با توجه به نقش غیرقابل انکار نیروی انسانی در موفقیت های هر سازمان، آیا برای افزایش رضایتمندی کارکنان شرکت نفت مناطق مرکزی برنامه ای دارید؟»

کارکنان خدوم شرکت نفت مناطق مرکزی در مدت زمان اندک تاسیس شرکت توانسته اند در راستای اهداف و آرمان های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران حرکت کنند و همیشه حرکتی بسجی در اجرای طرح ها و پروژه ها داشته اند. امسال در

سال جهاد اقتصادی نیز این شرکت به همه برنامه های تولید تکلیفی خود عمل کرده که این امر، مهرون کارآمدی و فعالیت مستمر کارکنان نفت مناطق مرکزی در پهنه گسترده ایران اسلامی است و از نشانه های آن می توان به تولید بیش از ۶۷ درصد از گاز مصرفی صنایع و خانگی کشور اشاره کرد. در این راستا من خالصانه از تلاش همکاران مناطق عملیاتی که حتی در نوبت استراحت خود در مناطق عملیاتی حضور یافتند و در امر استمرار تولید گاز نقش آفرینی کردند، تشکر می کنم و معتقدم افزایش سطح رضایت نیروی انسانی، لازمه تداوم عملکرد موفق این شرکت است. ما در این راستا طرح های خوبی برای نیروهای پیمانکار مشغول در این شرکت پیش بینی کرده ایم. جا دارد اعلام کنم شرکت نفت مناطق مرکزی ایران به منظور ساماندهی و نظارت و کنترل بر وضعیت نیروهای تحت پوشش پیمانکاری، حقوق و دستمزد آنها و همچنین برگزاری دوره های آموزشی، جابجایی، ارزشیابی عملکرد سالانه و تعیین وضعیت سازمانی آنها، اقدام به طراحی سیستم جامع نیروی انسانی کرده است. ببینید بر اساس سیاست های کلان وزارت نفت و دستور وزیر نفت مبنی بر ساماندهی نیروهای پیمانکاری شاغل در صنعت نفت، سیستم جامع نیروی انسانی توسط مدیریت منابع انسانی این شرکت راه اندازی شد و به هر یک از کارکنان پیمانکاری، عنوان و شماره سمت سازمانی (مجازی) اختصاص یافت. ایجاد پرونده پرسنلی الکترونیکی و متمرکز در سطح شرکت و شرکت های تابعه به صورت وب برای تمامی کارکنان شاغل به صورت پیمانکاری و نظارت و کنترل بر وضعیت تمام کارکنان در زمینه های مختلف اعم از وضعیت حقوق و دستمزد از دیگر برنامه های این طرح است.

«آیا با تبدیل وضعیت نیروهای پیمانکار موفقید؟»

اگرچه تقویت ساختار سازمانی شرکت ها برای تبدیل وضعیت کارکنان پیمانکار به قرارداد معین، ضرورتی اجتناب ناپذیر است اما تردیدی نیست که هزینه های شرکت های تابعه با تبدیل قراردادهای کارکنان خواهد نفعی نخواهند برد؛ ضمن اینکه حق و حقوق کارکنان به صورت جامعتری ادا می شود و حتی از کسی ضایع نخواهد شد. به این منظور، کلیه اطلاعات کارکنان پیمانکاری و حجمی این شرکت به صورت کامل موجود است و اگر نیروی پیمانکاری در این شرکت مشغول به کار باشد که تا پایان سال نسبت به ارائه اطلاعات خود در بانک اطلاعاتی نفت مناطق مرکزی اقدام نکند، از ابتدای سال آینده اجازه کار در این شرکت را نخواهد داشت.

نیز، نفت مناطق مرکزی در تولید نسبت به عراق هیچگونه عقب ماندگی ندارد و بعضا بیشتر از عراق تولید می کند. البته آنچه در میادین مشترک برای ما حائز اهمیت است، برداشت اصولی و مراقبت از چاه هاست چراکه معتقدیم فرایند تولید باید به صورت مداوم و مستمر ادامه داشته باشد.

«میدان پایدار شرق هم که گویا به تولید رسیده است؟»

بله. به همت متخصصان داخلی و به رغم بدقولی شرکت اروپایی طرف قرارداد نفت مناطق مرکزی، تولید روزانه چهار هزار بشکه نفت از میدان نفتی پایدار شرق محقق شد. این میدان در سال ۱۳۷۴ در سرویس قرار گرفت اما به دلیل داشتن نفت سنگین، عملاً برداشت بیش از ۵۰۰ بشکه در روز از این میدان اجرایی نشد. خوشبختانه امروز بعد از سه دهه از عمر این مخزن، به همت جهادگران عرصه تولید در شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، تولید چهار هزار بشکه در روز از این میدان محقق شد که این امر، نشان از بی اثری تحریم هاست. شرکت اروپایی طرف قرارداد برای تکمیل خدمات و تعهدات خود در میدان پایدار شرق، با توجه به تحریم های بین المللی از ادامه همکاری سرباز زد و ما را بر این داشت تا با نگاه به خودکفائی صنعت نفت و با استفاده از متخصصان داخلی و تغییر در سیستم های فرآورش موجود، هدف تولید روزانه چهار هزار بشکه نفت را طی فاز اول توسعه این میدان محقق کنیم. در آینده، تولید روزانه این میدان به ۱۰ هزار بشکه افزایش خواهد یافت.

«روند جذب سرمایه گذاری در نفت مناطق مرکزی طی سال جاری چگونه»

مدیرعامل شرکت
نفت و گاز پارس خبر داد

سال آینده به نفت می‌رسیم

«آقای سوری، چطور است که بحث را از چشم‌انداز ۱۴۰۴ شروع کنیم. به نظر شما پارس جنوبی در چشم‌انداز آینده کشور چه جایگاهی دارد؟»

بی‌تردید پارس جنوبی موتور محرکه اقتصادی کشور برای رسیدن به چشم‌انداز ۱۴۰۴ است. سهم ذخایر گازی ایران در میدان مشترک پارس جنوبی حدود ۲,۱۴ تریلیون متر مکعب برآورد می‌شود و از این رو جایگاه و نقش مهم و تعیین‌کننده منطقه اقتصادی ویژه انرژی پارس در اقتصاد کلان و تحقق اهداف

اشاره: یک ایران است و یک پارس جنوبی؛ منبع بزرگی از گاز که آوازه‌اش را همه دنیا می‌دانند. از آن زمانی که متوجه شدیم در این دریای گازی با قطری‌ها هم‌سفره هستیم، رقابتی بزرگ آغاز شده است؛ یک‌سوی آن ما هستیم و مهندسان غیور ایرانی و سویی دیگر نیز دانش و تکنولوژی وابسته به درآمدهای عظیم نفتی و گازی که هیچ‌گونه حد و مرزی از جنس تحریم هم در مقابل راهشان نیست. در چنین وضعیتی اما خبر می‌رسد که ارزش اقتصادی میزان گاز ذخیره شده در میدان گازی پارس جنوبی با احتساب بشکه ای ۵۰ دلار، معادل صادرات ۱۰۲ ساله نفت ایران است؛ منبع این خبر هم بسیار معتبر است «موسی سوری، مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس» که سال‌ها نیز پیش از مدیریت این شرکت در حوزه نفت تجربه مدیریت داشته‌است. در آستانه نوروز و در روزهایی که شهر در تب و تاب آماده‌شدن برای نوروز است، هم کلام شدیم با مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس تا برآیمان از تب و تاب خودش و همکارانش برای آینده پارس جنوبی بگوید.

چشم انداز بیست ساله نظام غیر قابل انکار است. برداشت ۸۰۰ میلیارد متر مکعب گاز از میدان مشترک پارس و یک میلیون بشکه نفت خام از میدان مشترک و غیر مشترک، می تواند تحول اقتصادی چشم گیری را در عمران و آبادی کشور ایجاد کند. افزایش حجم سرمایه گذاری از طریق منابع داخلی، صندوق ذخیره ارزی، جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی به صورت بیع متقابل از مهم ترین دستاوردهای توسعه اقتصادی پارس جنوبی برشمرد اما مهم تر از همه این ها تبدیل جمهوری اسلامی ایران به یکی از صادر کنندگان عمده گاز طبیعی و میعانات گازی، تبدیل جنوب و مناطق ساحلی کشور به ویژه مناطق محروم شهرهای عسولویه، کنگان، جم، لامرد، بوشهر، بندرعباس و خرمشهر به بزرگترین قطب های اقتصادی و صنعتی کشور از نتایج توسعه اقتصادی پارس جنوبی است.

البته در این مسیر هم باید توجه داشت که جنگ رسانه ای و نرم افزاری غیر همسو با نظام، با اعلام ارقام شگرف به نفع رقیب ما در پارس جنوبی، دروغ پردازی مخرب بر علیه تمامی دلسوزان و خدمتگزاران صنعت نفت است. اما ما باید تلاش کنیم تا اهداف توسعه ای خود را هم راه با دانش بنیانی پیش ببریم و در نظر داشته باشیم که هر توسعه ای که بر سه پایه پایداری، یکپارچگی و دانش محوری شکل نگیرد، توسعه رو به رشدی نخواهد بود. امروز ما شاهد هستیم که اقتصاد هزاره سوم بر پایه دانش بنیانی بنا شده است و امیدواریم که روزی به جای صادر کردن نفت و گاز بتوانیم دانش نفت و گاز را صادر کنیم. اگر چنین باشد می توانیم به توسعه و تحقق اهداف چشم انداز امید داشته باشیم.

«هم اکنون آیا می توان رقم دقیقی از گاز ذخیره شده در پارس جنوبی ارائه داد؟»

در شرایط کنونی، ارزش اقتصادی میزان گاز ذخیره شده در میدان گازی پارس جنوبی با احتساب بشکه ای ۵۰ دلار، معادل صادرات ۱۰۲ ساله نفت ایران است. میدان فردوسی هم با ۳۴ میلیارد بشکه ذخیره نفت درجا، ۲ برابر کل ذخایر نفت خام چین که حدود ۱۶ میلیارد بشکه نفت خام است، ذخایر نفتی دارد. ارزش اقتصادی هر یک از فازهای پارس جنوبی حدود ۴ میلیارد دلار است و راه اندازی ۱۴ فاز پارس جنوبی، می

تواند حدود ۱۸ درصد تولید ناخالص ملی را افزایش دهد که در نهایت این امر رونق اقتصادی کشور را به همراه دارد. البته همان طور که بارها نیز مورد اشاره قرار گرفته است، پارس جنوبی با دارا بودن بزرگترین مخزن هلیوم که حدود ۲۸ درصد از ذخایر هلیوم جهان است در رتبه نخست قرارداد و به ترتیب روسیه و آمریکا با ذخایر ۲۷ و ۲۶ درصد در رتبه دوم و سوم پس از ایران قرار دارند.

«آیا برنامه ای برای استفاده از نفت پارس جنوبی هم در نظر گرفته شده است؟»

بله؛ لایه های نفتی پارس جنوبی نیمه دوم سال آینده به تولید می رسند. در حقیقت، استقرار دکل حفاری و آغاز عملیات حفاری چاه توصیفی طرح توسعه لایه های نفتی پارس جنوبی به زودی آغاز می شود و با توجه به این موضوع می توان از به تولید رسیدن این لایه ها در نیمه دوم سال آینده خبر داد. با این حساب می توان سال آینده انتظار خبرهای بسیار خوبی را از صنعت نفت کشور داشته باشیم.

«جدای از رسیدن به نفت در سال آینده، چه برنامه دیگری در دست اجرا دارید؟»

بهره برداری کامل فازهای ۱۲، ۱۵-۱۶ و ۱۷-۱۸ میدان مشترک پارس جنوبی در نیمه دوم سال ۹۱ هدف ما است و بر اساس تصمیم های گرفته شده و تعهد پیمانکاران در بخش خشکی، پالایشگاه فازهای ۱۲، ۱۵-۱۶ و ۱۷-۱۸ میدان مشترک پارس جنوبی در سال آینده به تولید خواهد رسید و در بخش دریایی نیز با بهره برداری از یک سکو در هر فاز تولید گاز از این میدان آغاز خواهد شد. بخش مشترک لایه نفتی پارس جنوبی نیز شامل نواحی A1, B, C است که قرارداد چاه های توصیفی - تولیدی آنها به ارزش ۱۸۲ میلیون دلار با شرکت گلوبال پترو تک بسته شده و بر اساس برنامه در مدت ۴۷۰ روز باید عملیات آن انجام شود. البته تولید از ناحیه A1 انجام خواهد شد و با توجه به طولانی بودن دوره ساخت این کشتی (در مدت سه سال)، مجوز اجاره کشتی FPSO (شناور ذخیره سازی و پالایشگاهی) صادر شده است. قیمت شناور FPSO، سیصد و بیست میلیون دلار برآورد شده که از منابع داخلی نفت تامین می شود و برای اجاره آن و تامین دکل نیز مجوز

دریافت ۱۰۰ میلیون دلار اعتبار از وزیر نفت گرفته شده است. البته کوتاهترین راه برای آغاز تولید از لایه نفتی پارس جنوبی، اجاره شناور ذخیره سازی و پالایشگاهی است که در این باره باید گفت اجاره شناور دو تا سه ماه زمان نیاز دارد اما پیش از آن تکمیل و حفاری چاه ها باید در مدت ۶ ماه انجام شود؛ ضمن آنکه با اجاره این شناور سال آینده تولید از لایه نفتی پارس جنوبی آغاز و پس از حفاری و اتصال شناور به سکو، نفت دریافتی به وسیله این کشتی دریافت و ذخیره سازی می شود.

«این برنامه ها چه میزان اعتبار نیاز دارد؟»

ما به طور کلی برای تولید و بهره برداری تمامی فازهای باقی مانده پارس جنوبی حدود ۴۰ میلیارد دلار سرمایه نیاز داریم و با توجه به اینکه هم اکنون حدود ۶۸ میلیارد دلار پروژه در پارس جنوبی در دست اجرا است، لازم به تاکید است که عنوان کنیم پارس جنوبی برای تکمیل پروژه های خود طی دو سال، هر سال به ۲۰ میلیارد دلار سرمایه نیاز دارد تا به تولید ۸۰۰ میلیون مترمکعب گاز در روز دست یابد. این در حالی است که بودجه مصوب برای توسعه پارس جنوبی در سال جاری ۲۱ میلیارد دلار و برای سال آینده نیز ۲۱ میلیارد دلار در نظر گرفته شده است. این نکته هم لازم است ذکر شود که مشکلی در تامین منابع مالی برای بهره برداری از لایه نفتی پارس جنوبی وجود ندارد و پروژه بهره برداری از این لایه به صورت بیع متقابل بسته شده و منابع آن از سوی شرکت نیکو و پتروبران تامین خواهد شد.

«در خصوص اقدامات جدید شورای پول و اعتبار برای بالابردن نرخ سود و به تبع آن افزایش سود اوراق مشارکت چه عقیده ای دارید؟»

من به شخصه بر ضرورت افزایش سود اوراق مشارکت پارس جنوبی به ۳۰ تا ۳۵ درصد معتقد هستم اما پیش از آن توجه بیشتر مسئولان به تامین منابع مورد نیاز برای توسعه فازهای باقی مانده پارس جنوبی را خواستار هستم. در این زمینه هم به شدت معتقدم که در صورت استفاده و بهره مندی از همه منابع اقتصادی و جذاب کردن سود اوراق ارزی و ریالی، در کمتر از دو تا سه روز حدود ۷۰ میلیارد دلار سرمایه برای توسعه فازهای پارس جنوبی جذب خواهد شد. در صورت افزایش سود

اوراق مشارکت پارس جنوبی به ۳۰ تا ۳۵ درصد، بخش عظیمی از سرمایه های پنهان مردم در پارس جنوبی هزینه خواهد شد.

«وضعیت رقابت ما با قطر چگونه است؟ ما بیشتر برداشت می کنیم یا آنها؟»

در حال حاضر که برداشت قطر از میدان مشترک پارس جنوبی کمتر از دو برابر ایران است چراکه تولید روزانه ایران از این میدان حدود ۲۹۳ میلیون متر مکعب گاز است و با اضافه شدن یک میلیون متر مکعب گاز به تولید فازهای ۶، ۷ و ۸ پارس جنوبی، ارزش تولید این فازها سالانه به ۱۱۰ میلیون دلار افزایش یافت.

«پروژه های تزریق گاز چه شرایطی را دارد؟ آیا راضی کننده است؟»

روزانه حدود ۳۰ میلیون متر مکعب از این میزان به وسیله خط لوله ۵۰۰ کیلومتری با هدف افزایش ضریب بازیافت برای تزریق به چاه های خوزستان ارسال می شود. همین جا لازم است درباره روند تزریق گاز فازهای ۶، ۷ و ۸ پارس جنوبی به چاه های نفتی خوزستان هم یادآور شوم که در زمستان با توجه به افزایش مصرف گاز، تزریق به چاه های نفتی به روزانه ۱۰ تا ۲۰ میلیون متر مکعب کاهش می یابد ولی هم اکنون روزانه به صورت میانگین ۳۰ میلیون متر مکعب گاز به این چاه ها ارسال و تزریق می شود. امیدوار هستیم که با کاهش مصرف گاز در تابستان، تا پایان سال آینده با اجرای پروژه "راه حل دائمی" در فاز ۸ پارس جنوبی، روزانه ۵۰ میلیون متر مکعب گاز به چاه های خوزستان برای تزریق ارسال شود.

«ممکن است درباره این پروژه "راه حل دائمی" توضیح بیشتری بدهید؟»

این پروژه در فازهای ۶ و ۷ انجام شده و با انجام پروژه "اصلاح فرآیند" در فاز ۸ تا سه ماه آینده، علاوه بر جلوگیری از آلودگی محیط زیست، گاز این فازها به عنوان یک ارزش اقتصادی به جای سوزانده شدن در مشعل به شبکه سراسری منتقل خواهد شد. همچنین پروژه دیگری که اصلاح فرآیند است با عنوان "آف گس کمپرسور" در این سه فاز باید انجام شود که با انجام این پروژه و پروژه "راه حل دائمی" در مجموع از سوزاندن ۵،۲ میلیون متر مکعب گاز در مشعل ها جلوگیری می شود.

مدیرعامل شرکت ملی
مناطق نفتخیز جنوب خبر داد:

بومی سازی ۹۰ درصدی قطعات و تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت

تردیدی وجود ندارد که یکی از اصلی ترین اهداف ملی کردن صنعت نفت، خلع بد بیگانگان بود و ثمره این اتفاق نیز ایجاد مجالی برای دست‌های توانمند ایرانی بود تا به واسطه آن، رفته رفته نفوذ خارجی‌ها در ثروت ملی ایرانیان کاهش یابد و توان بالقوه بومی نیز به صورت بالفعل درآید. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز جنگ تحمیلی ۸ ساله، این رویه با جدیت بیشتری دنبال شد و امروز پس از گذشت یک قرن از حیات صنعت نفت کشور شاهد هستیم که این بومی‌سازی چه در حوزه قطعات و تجهیزات و چه در بخش دانش فنی و عملیات، در مسیر حرکت صعودی قرار دارد. در آستانه سالگرد ملی شدن صنعت نفت، گفت‌وگویی با مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب انجام داده‌ایم که در آن از بومی سازی ۹۰ درصد کالای‌های مورد نیاز تأسیسات نفتی خبر داده شده‌است، این امید می‌رود که این میزان در سال ۹۱ با شتاب بیشتری پی گرفته شود.

پیش به نقل از حضرت تعالی خبری در خصوص بزرگترین طاقدیس نیتروژن خاورمیانه مطرح شده بود. ممکن است در باره وضعیت این مخزن توضیح دهید.

به طور کلی، برای افزایش فشار مخازن نفتی دست کم ۹ روش در جهان وجود دارد که تزریق گاز و نیز تزریق آب جزو شناخته شده ترین آنهاست. تزریق دی اکسید کربن CO₂ نیز جزو روش هایی از تزریق به میادین نفتی است که به دلیل آثار مثبت زیست محیطی اش جذابیت های زیادی در جهان یافته است. در این زمینه همان طور که پیش تر هم اشاره شده، با شناسایی بزرگترین طاقدیس نیتروژن خاورمیانه در کشور ایران، مقدمات اجرای طرح های تزریق نیتروژن به میادین نفتی دارای افت فشار فراهم خواهد شد. به واقع وجود بزرگترین طاقدیس نیتروژن خاورمیانه در منطقه کویرکوه لرستان می تواند زمینه ساز اجرای طرح های فشارافزایی و احیای میادین نفتی دارای افت فشار باشد مشروط به اینکه در ابتدا فعالیت پژوهشی گسترده ای در منطقه کویرکوه و نیز بر روی حوزه های نفتی انجام شود. از سویی دیگر مطالعاتی با هدف جمع آوری و استحصال گازهای CO₂ در اطراف میادین نفتی خوزستان و کاربرد آن در تزریق به میادین نفتی از سوی شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب انجام شده است و امیدواریم در آینده به نتایج عملیاتی خوبی در این زمینه دست یابیم. هم اکنون نیز در تلاش هستیم تا با ترغیب سرمایه گذاری بخش غیردولتی، گازهای CO₂ تولید شده در نیروگاه رامین اهواز برای تزریق به میادین نفتی منطقه خوزستان جمع آوری و استحصال شود.

« اگر موافق باشید، از بحث های فنی اندکی فاصله بگیریم. آیا برای نیروی انسانی در سال آینده برنامه ای دارید؟

بر اساس برنامه ای که برای سال ۹۱ داریم، مقرر شده که نیروی تازه نفس جذب کنیم و برای استخدام نیروهای مورد نیاز نیز در سال آینده هدف گذاری کرده ایم. ضمن اینکه لازم است اشاره شود که در دی ماه امسال توانستیم با اخذ مجوز از هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران، این پاداش را به کارکنان رسمی پرداخت کنیم و همچنین بر اساس نامه وزیر نفت پاداش نیروهای ارکان ثالث نیز واریز شد.

جنوب در زمینه ساخت داخل است. **« این فرآیند خودکفایی چند وقت طول کشیده است؟**

به نکته مهمی اشاره کردید! واقعیت امر، این است که خودکفایی در زمینه ساخت توربین های گازی در شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب از حدود ۱۰ سال پیش کلید خورده و از مراحل قطعه سازی به مرحله ساخت کامل توربین رسیده است. طراحی، ساخت اجزا و مونتاژ دستگاه لوله مغزی سیار ۱۰۸ الف هم از خرداد سال ۱۳۸۹ آغاز شده و در دی امسال پس از آزمایش میدانی روی چاه شماره ۲۷۳ اهواز در مدار عملیاتی قرار گرفت. دستگاه های لوله مغزی سیار در بسیاری از فرآیندهای حفاری پیشرفته و تعمیراتی چاه ها به خوبی جایگزین دکل های حفاری و تعمیراتی می شود و امکان تعمیر چاه های نفت و گاز را تا عمق ۶ هزار متری در کوتاه ترین زمان ممکن، بدون نیاز به کشتن چاه، صرف هزینه های هنگفت، توقف تولید و آسیب های بعدی به مخزن فراهم می آورد.

« در جریان این بومی سازی آیا صرفه جویی اقتصادی هم رخ داده است؟

صد درصد. برای مثال، تا پیش از این برای تمیز سازی چاه ها بعد از عملیات حفاری، تعمیر و یا ترمیم، بخشی از نفت چاه در گودال سوخت سوزانده می شد که علاوه بر زیان های اقتصادی آلودگی محیط زیست را به دنبال داشت. این در حالی است که با به کارگیری هر دستگاه فرآورش سیار نفت خام، از سوزانده شدن سالانه حدود ۱۰۰ هزار بشکه نفت جلوگیری می شود. هم اکنون تقاضای ساخت ۶ دستگاه فرآورش سیار نفت (Mobile Oil Treating) به سازندگان داخلی داده شده است که از این میان، ۲ دستگاه تحویل شده و در اختیار شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون و کارون قرار گرفته است. این دستگاه فرآورش که به دست متخصصان داخلی با هزینه ۲۳ میلیارد ریال ساخته شده، شامل یک واحد فرآورش، یک واحد نمکزدایی، واحد مولد برق و واحد اتاق کنترل و سرویس های راه انداز است که بر روی چهار دستگاه تریلر جابجا می شود.

« یکی از موضوعاتی که بارها توسط رسانه ها و نمایندگان مجلس مورد اشاره قرار گرفته، ضرورت توجه به تزریق گاز به میادین نفتی است. در این زمینه چندی

کمپرسور ناحیه داغ برخوردار است. ذکر این نکته هم ضروری است که این توربین گازی داخلی مشابه نمونه آمریکایی توربین های سولارستار است و قدرت آنها از سه هزار و ۸۰۰ اسب بخار به چهار هزار و ۵۰۰ افزایش یافته است. جا دارد همچنین این نکته را هم مورد اشاره قرار دهم که این توربین به همت متخصصان و کارشناسان یک شرکت سازنده داخلی با همکاری کارشناسان شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب ساخته شده و مراحل تست های آزمایشگاهی را با موفقیت پشت سر گذاشته است. البته ساخت دستگاه لوله مغزی سیار ۱۰۸ الف به همت کارکنان متخصص شرکت پیرا حفاری ایران که توانایی ترمیم چاه ها از طریق نصب معراجند سیمانی، رفع مانع، تزریق پذیری و اسید کاری، نمودارگیری، مشبک کاری، پمپاژ نیتروژن و مانده یابی را دارد، نیز از دیگر دستاوردهای شرکت ملی مناطق نفتخیز

« آقای دکتر، اگر بخواهیم پیوسیم که تا چه میزان در حوزه بومی سازی موفق بوده اید، آیا پاسخ روشنی دارید؟

بله؛ ما هم اکنون با کمک همکاران خود در مناطق نفت خیز توانسته ایم بومی سازی ۹۰ درصد کالای های مورد نیاز تاسیسات نفتی را محقق کنیم و امیدوار هستیم که با برنامه ریزی های انجام شده و توان متخصصان داخلی، ۱۰ درصد باقیمانده هم به زودی بومی سازی شود. البته لازم به توضیح است که ساخت کامل نخستین توربین گازی، دستگاه لوله مغزی سیار و دستگاه فرآورش سیار نفت از جمله این موارد است. این توربین گازی بومی شده به دست متخصصان داخلی که در به حرکت در آوردن کمپرسورهای گازی، پمپ های نفت و همچنین تولید برق در صنایع نفت و گاز کاربرد دارد، چهار هزار و ۵۰۰ اسب بخار توان داشته و از ۱۱ مرحله کمپرسور هوا ناحیه سرد و سه مرحله

مدیرعامل شرکت نفت
فلات قاره ایران:

« آقای زیر کچیان زاده در بین میادین مشترک شرکت نفت فلات قاره، اخیراً صحبت های زیادی حول توسعه میدان آرش شده است. سیاست شما در توسعه این میدان مشترک چیست؟

واقعیت این است که شرکت نفت فلات قاره ایران به عنوان متولی تولید نفت و گاز در خلیج فارس، تمامی تمهیدات لازم را برای حداکثرسازی تولید در میادین مشترک از جمله میدان آرش به کار خواهد بست. میدان آرش یکی از میادین مشترک نفتی و گازی ایران است که با کشور همسایه کویت مشترک است و برای توسعه این میدان، نفت فلات قاره، راهکار مشارکت به جای رقابت (UNITIZATION) را دنبال می کند و بارها این دیپلماسی مثبت را به طرف کویتی ارائه داده و در انتظار پاسخ مثبت است. ما درخواست رسمی خود را در این زمینه به کویت

منابع سرمایه گذاری متنوع می شود

بدیهی است تعیین تکلیف میادین توسعه نیافته و به خصوص میادین مشترک، موضوع مورد تاکید تمام متولیان صنعت نفت است و در این راستا انعقاد قرارداد توسعه میدان فروز B، قرارداد توسعه میدان لاوان به منظور تبدیل لاوان به هاب پتروشیمی و تفاهمنامه اکتشاف و توسعه همزمان فرزند A طی چند ماه اخیر، شرکت نفت فلات قاره ایران را به شرکت های خبرساز شرکت ملی نفت ایران تبدیل کرد. به این منظور گفت و گویی را با محمود زیر کچیان زاده؛ مدیرعامل شرکت نفت فلات قاره ایران ترتیب داده ایم که مشروح آن را در ادامه از نظر می گذرانید:

سال آینده نیز این روند ادامه یابد و از محل منابع بانک ملت در توسعه میادین فروزان، رشادت و هنگام استفاده شود. در مجموع تحقق اهداف توسعه ای این شرکت در بخش بالادستی در برنامه های پنجم و ششم توسعه کشور، نیازمند حدود ۷۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری است که امیدواریم با متنوع سازی منابع سرمایه گذاری، جذب این رقم و دستیابی به اهداف این شرکت میسر شود. ما هم اکنون با بانک تجارت به منظور جذب سرمایه ۵۰۰ میلیون دلاری این بانک در پروژه نوسازی تاسیسات خارک مذاکره کردیم که در این پروژه، از تکنولوژی های پیشرفته و فناوری های نوین استفاده خواهد شد. لازم به ذکر است خوشبختانه نگرانی های ناشی از اعمال مدیریت شهری در منطقه خارک رفع و با درایت و تدبیر شورای امنیت ملی، مدیریت این منطقه به شرکت ملی نفت ایران سپرده شده است و این روند باید درباره دیگر مناطق هیدروکربوری کشور نیز اعمال شود.

« اعمال مدیریت شهری در این مناطق از چه نظر مشکل ساز است؟ »

تقویت تفکر مدیریت شهری بر مناطق نفتی، مطابق با مصالح کشور نیست چرا که اقتصاد ایران تا حدود زیادی متکی به نفت است و از این رو، تحقق اهداف صنعت نفت و تولید بیشتر از میادین هیدروکربوری از سوی تمام مسئولان مورد تاکید است، بدیهی است نحوه مدیریت بر میادین هیدروکربوری با توجه به نقش این میادین در اقتصاد کشور، بسیار حائز اهمیت است. بدیهی است نباید بر مناطق نفتی و گازی کشور، مدیریتی غیر از مدیریت شرکت ملی نفت ایران اعمال شود و تقویت تفکر مدیریت شهری بر این مناطق، نگران کننده است. هرگونه ساخت و ساز در مناطق دارای منابع هیدروکربوری، باید با نگاه نفتی صورت گیرد و نباید نگرش های توسعه شهری را جایگزین منافع بلندمدت ملی دانست. به طور نمونه، میدان گازی لاوان تقریباً ۱,۵ برابر سطح جزیره لاوان وسعت دارد و برای تبدیل جزیره قشم به منطقه انرژی، برنامه ریزی های گسترده ای صورت گرفته است که این مصادیق، ضرورت اعمال مدیریت شرکت ملی نفت ایران را بر این مناطق نیز آشکار می سازد.

موفق شده است برنامه های توسعه ای وسیعی را در میدان فروزان پیاده کند. این فعالیت های توسعه ای در سال آینده تکمیل می شود و با تکمیل این فعالیت ها، حدود ۲۰ درصد به تولید فعلی این میدان مشترک افزوده خواهد شد. توسعه میدان فروزان با فعالیت ۲ شرکت ناردیس و پتروایران به عنوان پیمانکاران طرح دنبال می شود که تاکنون، پتروایران تمام لوله های داخل میدان را به منظور فراز آوری گاز نصب کرده و نصب ۱۰۰ کیلومتر خط لوله ۲۴ اینچ نیز از سوی این شرکت رو به اتمام است؛ همچنین ساخت جکت ها و تاب ساید میدان به شرکت مهندسی ساخت و تاسیسات دریایی ایران واگذار شده که در حال حاضر، فرایند ساخت جکت ها در خرمشهر از پیشرفت خوبی برخوردار است و این جکت ها اواخر سال آینده در میدان نصب خواهند شد.

« خبرها حاکی است اوائل سال آینده، افزایش تولیدی نیز از میدان هندیجان خواهیم داشت. درست است؟ »

هم اکنون روزانه حدود ۱۸ هزار بشکه نفت خام در میدان هندیجان تولید می شود که این رقم در سال آینده به ۳۳ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت و هدف افزایش تولید نفت این میدان به ۳۳ هزار بشکه در روز، تا اواسط سال آینده محقق می شود. به طور کلی ما در منطقه بهرگان برنامه های گسترده ای را تدارک دیده ایم از جمله آنکه افزایش ضریب بازیافت میدان سروش را مدنظر داریم و توسعه میدان گازی بهرگان نیز به زودی در دستور کار قرار می گیرد؛ همچنین فعالیت های توسعه ای در میدان نفتی ماهشهر به تازگی آغاز شده است. همانطور که می دانید منطقه بهرگان، پیشتاز در صنعت نفت دریایی کشور به حساب می آید و با نوسازی های صورت گرفته، این منطقه برای فعالیت طی ۵۰ سال آینده به خوبی تجهیز شده است.

« برنامه سال آتی شما برای میدان فروزان چیست؟ آیا افزایش تولید از این میدان خواهیم داشت؟ »

حدود ۴۰ سال است که ایران و عربستان در چارچوب های بین المللی، مشغول به انجام فعالیت های توسعه ای در محدوده خود هستند و خوشبختانه شرکت نفت فلات قاره

مشترک هستند، رواج دارد. ما در این زمینه، گام مثبت دیگری نیز برداشته ایم و علاوه بر ارائه درخواست رسمی به کویت، پیشنهادی مبنی بر صادرات گاز به این کشور ارائه داده ایم که در صورت پیاده سازی این دیپلماسی، با توجه به نیاز کشور کویت به گاز، گاز تولیدی از میدان آرش در چهارچوب قیمت های روز منطقه به طور مستقیم به این کشور صادر خواهد شد.

« در مورد قراردادهای آتی شرکت نفت فلات قاره توضیح دهید. آیا در سال آینده، روند انعقاد قراردادهای توسعه ای در این شرکت با همین قوت ادامه خواهد یافت؟ »

قطعاً. البته در حال حاضر تکلیف اغلب میادین تحت اختیار این شرکت مشخص شده است ولی تکلیف توسعه میادین باقی مانده نیز در آینده نزدیک تعیین می شود. شرکت نفت فلات قاره در تلاش است سهم مناسبی از قراردادهای نفتی و گازی شرکت ملی نفت ایران را به خود اختصاص دهد. از قراردادهای اخیر هم که می توان به انعقاد قرارداد اخیر توسعه میدان فروز B با مینا به عنوان یکی از مهم ترین قراردادها اشاره کرد. همانطور که می دانید گاز در جای این میدان حدود ۲۳ تا ۲۸ تریلیون فوت مکعب برآورده شده است و در نظر داریم در فاز اول توسعه، تولید روزانه یک میلیارد فوت مکعب گاز و سه هزار مگاوات برق را محقق کنیم. ما برنامه ریزی کرده ایم قرارداد توسعه میدان مشترک اسفندیار در آینده ای نزدیک به امضا برسد که اکنون برای تامین سرمایه موردنیاز برای توسعه این میدان به حجم ۶۰۰ میلیون دلار، مذاکرات لازم با بانک پاسارگاد صورت گرفته است. میدان اسفندیار دارای جذابیت های توسعه ای و سرمایه ای زیادی است و به همین دلیل، شرکت های داخلی و خارجی متعددی به توسعه این میدان راغب هستند.

« برنامه سال آتی شما برای میدان فروزان چیست؟ آیا افزایش تولید از این میدان خواهیم داشت؟ »

حدود ۴۰ سال است که ایران و عربستان در چارچوب های بین المللی، مشغول به انجام فعالیت های توسعه ای در محدوده خود هستند و خوشبختانه شرکت نفت فلات قاره

اعلام کرده ایم و پیشنهاد داده ایم که در صورت اجرایی شدن این دیپلماسی برای توسعه میدان آرش، گاز تولیدی این میدان را با قیمتی در چهارچوب قیمت های روز منطقه، به کویت صادر خواهیم کرد. بهره گیری از دیپلماسی مشارکت به جای رقابت، موضوعی است که در دیدار وزیر نفت کشورمان با وزیر نفت کویت بر آن تاکید شد که در این دیپلماسی، یک اپراتور از جانب طرفین برای سرمایه گذاری و توسعه میدان انتخاب می شود و سپس سود، به نسبت سهمی که هر یک از کشورها از میدان مشترک دارند، بین آنها تقسیم خواهد شد. بهره گیری از این دیپلماسی، منجر به کاهش هزینه های جاری و سرمایه گذاری و در عین حال، افزایش بازیافت از میدان خواهد شد. مشارکت به جای رقابت، دیپلماسی پذیرفته شده ای در سطح جهان است که بین کشورهایی که دارای بلوک

دیدار رهبر
معظم انقلاب
از پارس
جنوبی

سومین همایش ملی چشم
انداز توسعه پایدار، یکپارچه و
دانایی محور

مراسم افتتاح
معاملات نفت خام در
بورس کالای ایران

امضاء تفاهم نامه سه جانبه
بین دانشگاه صنعت نفت،
سازمان منطقه ویژه پارس و
شرکت نفت گاز پارس

بازدید رستم قاسمی؛ وزیر نفت
از پژوهشگاه صنعت نفت

مراسم افتتاح
کاسپین

ردپای نفت در مسیر توسعه اقتصادی ایران

هر مملکتی در دنیا به نشانه‌ای شهره است و هر حکومتی نیز به مفاخرش می‌بالد؛ برخی کشورها از این افتخارات سهمشان اندک است و بعضی دیگر زیاد. برزیل را در جهان با فوتبال می‌شناسند و قهوه؛ یونان به خاطر تمدن و تاریخش شهرت دارد و اتریش نیز با ارکستر و موسیقی در کره خاکی معروف شده است. سهم ایران اما از این دنیا چیست؟ اگر بخواهیم نگاهی میهن دوستانه به کشورمان داشته باشیم، شاید هزاران دلیل برای شهرت ایران در جهان بیابیم اما بعید است که واقع بین ترین نگاه‌ها هم بتواند چشم خود را روی «نفت» به عنوان یک مزیت و شاخصه اقتصادی ایران ببندد.

یا نقادانه همواره از کاستی‌های این صنعت می‌گویند و عقیده دارند که این صنعت اگرچه صد ساله است اما به واسطه کاستی‌هایی که قادر به حل آن نبوده، هنوز به بزرگسالی نرسیده اما کمتر کسی تردید دارد که صنایع نفت و گاز ایران قادر هستند که به مثابه لوکوموتیو رشد اقتصادی کشور، منابع لازم برای سرمایه‌گذاری را در سایر صنایع یا بخشهای منتخب اقتصادی که رشد و صرفه‌جویی‌های اقتصادی را به حداکثر می‌رسانند، فراهم کنند. این صنایع تولیدکننده حاملهای انرژی، از بسیاری از شرایط لازم برای تبدیل شدن به قطب و محور توسعه اقتصادی کشور برخوردارند و تجربه یک قرن اخیر نشان می‌دهد که این حاملهای انرژی، همواره از بازار مناسبی در جهان برخوردار بوده‌اند. از طرف دیگر، اکتشاف، حفاری و توسعه، بهره‌برداری و تجارت مستمر ذخایر نفت و گاز و فرآورده‌های آن، مستلزم فعالیتهای گسترده‌ای است که باید در سایر بخشها و صنایع انجام شود که حل این مشکل را نباید وظیفه‌ای محدود به توان بخش نفت و گاز کشور دانست چراکه عزم و اراده‌ای ملی برای آن لازم است. البته نباید از نظر دور داشت که خوشبختانه، امروزه، در بخش نفت بیش از گذشته عزم و اراده استفاده از تواناییهای داخلی وجود دارد و این زمینه، بستر مناسبی را فراهم می‌کند که سایر بخشها باید به خوبی از آن بهره‌گرفته و این تأخیر تاریخی را جبران کند. ذکر این نکته نیز ضروری است که جمهوری اسلامی با در اختیار داشتن بیش از یکصد میدان هیدروکربنی، حدود ۱۷ درصد از ذخایر گاز جهان و بیش از ده درصد از کل ذخایر نفت جهان، و نیز به لحاظ قرار گرفتن در منطقه‌ای که «قلب انرژی جهان» نام گرفته و از جایگاه ممتاز و ویژه‌ای در این زمینه برخوردار است که هنوز به خوبی از آن استفاده نشده است. این جایگاه یک مزیت اقتصادی ویژه را برای کشور فراهم می‌آورد که بهره‌برداری بهینه از این مزیت نیازمند فعال‌سازی قابلیت‌های ویژه این بخش‌ها است. امضای قراردادهای توسعه‌ای با محوریت جذب سرمایه‌های خارجی و حتی استفاده از سرمایه‌های سرگردان داخلی که یکی از راه‌های تأثیرگذار در این مسیر «انتشار اوراق مشارکت» است، می‌تواند رسمی مفید فایده باشد.

می‌توان ادعا کرد که گزافه نیست اگر بگوئیم که علاوه بر اقتصاد، صفحات تاریخ ایران هم نفتی است! مرور کوتاه تاریخ، این مدعا را تأیید می‌کند؛ چرا که مشتم نمونه خروار است. تجدید قرارداد داری در سال ۱۳۱۲ (۱۹۳۳) یکی از نقاط عطف تاریخ معاصر ایران به شمار می‌رود. واقعه آذربایجان و ارتباط انکارناپذیری که با نفت داشته، همچنین در پیدایش نهضت ملی و ظهور دکتور مصدق و کودتای ۲۸ مرداد همه چالشها بر سر نفت بوده است. قرار داد کنسرسیون، چه بعد از کودتا و چه در اوایل دهه پنجاه، و افزایش ناگهانی قیمت نفت در این زمان و ایجاد نوسانات شدید اقتصادی، همه و همه مواردی است که توجه به نقش این کالا را به مثابه تنها منبع درآمد ملی ایران ضروری می‌سازد. در این خصوص حتی برخی صاحب‌نظران، پا را فراتر از این هم نهاده‌اند و کودتای ۱۲۹۹ را نیز «کودتای نفت» نام‌گذاری کرده‌اند. ۶ دهه قبل، حدودا در همین روزها و درست یک روز مانده به تحویل سال ۱۳۳۰ خورشیدی، در جریان یک «واقعه بزرگ تاریخی» ملت ایران زمام سرنوشت منابع نفت خود را که دیرزمانی در دست بیگانگان بود، به دست گرفت و با خلع ید بیگانگان، بر حضور و سلطه مستقیم کمپانی‌های نفتی خارجی نقطه پایانی گذارد. اگرچه در طول سالیان سال پس از این واقعه، کمپانی‌ها به شیوه‌های دیگری کماکان در جهت بازپس‌گیری و حفظ منافع از دست رفته خود کوشیدند، اما باید اذعان داشت که موضوع ملی شدن صنعت نفت در آن برهه، نقطه عطفی در مسیر حیات این صنعت محسوب می‌شد. صد البته «نهضت ملی شدن نفت ایران» آن قدر پویا بود که مرزهای ملی را تاب نیاورد و به فراتر از آن نیز صادر شد که «ماجرای کانال سوئز توسط جمال عبدالناصر» نمونه‌ای از آن است. کتاب تاریخ ایران در تاقچه‌های خانه‌های هر یک از ما به روشنی گواهی می‌دهد که در گذشته، قراردادهای نفتی همواره در زیر سر نیزه و حکومت نظامی منعقد شده بود؛ برای مثال قرارداد ۱۹۳۳ در زمان حکومت بیست ساله شکل گرفت و هنگام مذاکره درباره قرارداد الحاقی، حکومت نظامی در تهران برقرار بود. امروز اما صنعت نفت ایران، عمری بیش از یک انسان را از سر گذرانده است و به امید به حرکت درآوردن موتور محرک اقتصاد کشور است. اگرچه برخی همواره با نگاه توسعه‌گرایانه

اما این صنعت نفت، چگونه به آشنای دیرین ما بدل شد؟ بامداد پنجم خردادماه سال ۱۲۸۷ هجری شمسی بود که مته حفاری به تولد نوزادی کمک کرد که ضامن حیات و بقای اقتصاد ایران شد. نوزادی که امروز بیش از یک قرن از حیاتش گذشته و به رغم برنامه‌های پی‌درپی که برای کاهش وابستگی به آن نگاشته و اجرا شده، بازهم اصل بار بودجه کشور را بر دوش گرفته و سایه آن بر سر صنایع غیرنفتی نیز انکارناشدنی است. به واقع از این رو است که بسیاری معتقدند بررسی حجم اعظم وقایع تاریخ معاصر کشورمان بدون توجه به مقوله نفت و اشاره به نقش آن در حوادث تاریخی اصلا مقدر نیست؛ به عبارت دیگر

بنابراین باید اذعان داشت که «صنعت نفت ایران» به معنای واقعی کلمه حکم یک ارزش ملی را دارد که آوازهاش، گستره گیتی را درنوردیده و اشتیاق جهانیان به ورود در این صنعت نیز تصدیق‌کننده صحت گزاره فوق است. نفت به مثابه مهم‌ترین و تنها منبع درآمد ملی، پایه و اساس اقتصاد تک محصولی ایران به شمار می‌رود. علاوه بر این، نفت در بسیاری موارد در تنظیم و تحکیم روابط سیاسی بین‌المللی هم نقشی اساسی داشته است. از این رو بر بیره نیست اگر بگوئیم که در صد سال گذشته، اقتصاد سیاسی ایران تابعی از این کالا است و بسیاری از جهتگیری‌های سیاست داخلی و خارجی و چگونگی روابط اقتصادی، ریشه در نفت دارد.

برای سرمایه دار ایرانی، مزه ی سود در کجا دلچسب تر است؟

چهارراه استانبول یا میدان نفت؟!؟

از عسلویه تا بهرگان و از جزیره سیری تا لاوان، رشد چشمگیر تولید و ظرفیت تولید نفت دریایی و ظهور تمدنی صنعتی در پارس جنوبی بود.

اکنون اما جایگاه آن سرمایه گذاران خارجی قرار است به داخلی‌ها سپرده شود و این یعنی سود مستقیم سرمایه گذاری در نفت و گاز ایران در کالبد اقتصاد ایران تزیق می‌شود بی آنکه محصول نهایی آن استراتژی یعنی ایجاد تحرک در بدنه اقتصاد ملی، رشد شاخص‌های توسعه در اثر تولیدگرایی صنعتی و ایجاد ارزش افزوده در مولفه‌های اقتصادی تغییری یابد، اگر از هر زاویه‌ای به این معادله و تغییراتی که پس از بیست سال در آن ایجاد شده بنگریم خواهیم دید که برای اقتصاد ایران و برای سرمایه گذار ایرانی یک معادله دو سر برد است.

سرمایه گذار ایرانی با آوردن سرمایه اش در طرح‌های توسعه نفت و گاز ایران هم از سود منطقی ناشی از سرمایه گذاری بهره کافی می‌برد و هم در فرآیندی که شغل می‌آفریند و به موتور اقتصاد تولید صنعتی تحرک می‌بخشد تاثیر گذاشته است. تاثیری که به هر حال در مسیر دوار اقتصاد ایران، برای سرمایه گذار ایرانی بازهم سود (گرچه شاید در اشکال غیر علنی) به همراه خواهد داشت.

با این وصف باید انتظار داشت که برای سرمایه گذار ایرانی مزه‌ی سود در میدان نفت دلچسب‌تر از چهارراه استانبول باشد؛ اما چرا صف سکه و تب دلار همچنان برای سرمایه‌های سرگردان جذاب و پرفرقدار است؟ به راستی چرا برای ذائقه سرمایه گذار ایرانی هنوز سود آنی ناشی از خرید سکه دولتی و فروش آن در بازار آزاد دلچسب‌تر است تا سرمایه گذاری در صنعتی که توسعه آن می‌تواند رفاه اقتصادی او و آتی فرزندان او را هم تضمین کند؟

واقعیت اینجاست که این پدیده ناشی از تسلط قالب‌های سنتی در حوزه اقتصاد سرمایه داری ایران و عدم تعادل در فرهنگ سرمایه گذاری در کشور است، امکان ندارد در یک کشور توسعه یافته و دارای اقتصاد تولیدگرایی شما شاهد گرایش سرمایه به سوی سرمایه گذاری در بازار مصنوعات مطلقاً یا ارزهای مرجع جهانی باشید، اصلاً این پدیده که سرمایه گذار به موجودی طلایش، دل گرم می‌دارد و اعتبار می‌گیرد خاص جوامعی است که اقتصادشان در محدوده تولید ایلپاتی، تولید سهم بری دهقانی و تولید خرده کالایی شهری محدود شده و متوقف مانده است، چنین شرایطی را در اقتصاد ایران در اواخر عهد صفویه تجربه کرده ایم و به راستی شایسته نیست که در سال ۲۰۱۱ میلادی شاهد نشانه‌های قرن شانزدهمی در اقتصاد ایران باشیم. تغییر این ذائقه البته نیازمند ارتقای سطح فرهنگی مقوله سرمایه گذاری در ایران و عادت زدایی آگاهانه در مردم برای تشخیص صحیح فرصت‌های اقتصادی است، اگر بتوان ذائقه سرمایه دار ایرانی را از صف آرایی برای خرید سکه به حضور در طرح‌های سرمایه گذاری نفت و گاز ایران تغییر داد، علاوه بر آنکه تیر تحریم‌های غرب به سنگ خورده است زمینه ظهور انقلابی بنیادین نیز در حوزه اقتصاد ایران فراهم خواهد آمد.

اوراق صکوک و ترویج قراردادهای فیوچرز در بازار سرمایه ایران قرارداداشته است.

بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد در سال ۸۹ در شرکت ملی نفت ایران بیش از ۱۸ میلیارد دلار سرمایه جذب و برای توسعه طرح‌های مهم اکتشاف، افزایش و نگهداشت تولید و توسعه میادین مشترک به کار گرفته شده است که دست کم ۹ میلیارد دلار آن ناشی از اعمال روش‌های نوین تامین مالی بوده است، همچنین در ۷ ماهه نخست سال ۹۰ نیز در حدود ۱۲ میلیارد دلار سرمایه در همین شرکت و با اتکا به روش‌های تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای جذب شده است؛ با این وصف و اگر چه مکانیسم‌های جذاب دیگری از سوی وزارت نفت برای شتاب بخشی به روند تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای در دست طراحی و تدارک است اما عدم گرایش چشمگیر صاحبان سرمایه‌های متوسط کشور به این حوزه از فعالیت مالی و سرمایه گذاری می‌تواند برای آینده کل اقتصاد ایران مخاطره آمیز جلوه کند.

اینکه بازار سکه و ارز در کمتر از یک هفته به اصلی‌ترین آوردگاه اقتصاد ملی ایران تبدیل و ناگهان میلیاردها ریال سرمایه سرگردان به آن سرازیر می‌شود زنگ خطری جدی برای اقتصاد کشور است که قصد دارد کمتر از ۱۴ سال دیگر گل سرسبد اقتصادهای خاورمیانه باشد و البته برای رسیدن به این پایه، مهمترین تکیه‌گاهش انبوه ذخایر نفت و گاز و عرصه وسیع تولیدگرایی صنعتی در زنجیره پایین دست ذخایر هیدروکربنی اش است.

دلیل مخاطره آمیز بودن این وضعیت این است که نرخ سکه چندگرمی طلا حتی اگر به چند میلیون تومان هم برسد، دردی از درد اقتصاد ایران درمان نخواهد کرد، جز برای همان چند دلال و پادوی صرافی‌های استانبول و بازار، برای کس دیگری از لشکر جوانان جویای کار ایران شغل نخواهد آفرید، ارزش افزوده‌ای به اقتصاد ایران نخواهد بخشید و در شاخص اقتصادی ما نه اثر مثبت، که ردی هم از خود به جای نخواهد گذاشت، در سوی مقابل اما با تامین مالی هر طرح توسعه‌ای در صنعت نفت و گاز ایران، زنجیره‌ای از تولید در صنایع بالادست و پایین دست ایجاد خواهد شد، به جز زمینه سازی برای هزاران شغل پایدار، طیفی از فرصت‌های اقتصادی با مزیت ایجاد ارزش افزوده و صادرات صنعتی در پایین دست صنعت نفت و گاز به وجود خواهد آورد که مجموع این‌ها می‌تواند نسخه‌ای شفابخش برای اقتصاد ایران باشد.

از حدود بیست سال قبل و با رواج یافتن قراردادهای بیع متقابل در صنعت نفت ایران شماری از شرکت‌های نامدار جهان برای نشستن پای سفره توسعه میادین نفت و گاز ایران به صف ایستادند، حاصل آن رویکرد برای توتال، شل، انی، آجیپ، میتسوبیشی، پسون، هیوندای و حتی هالیبرتون میلیونها دلار سود و محصول آن برای ایران در پرده نخست، توسعه سلمان و سیری و سروش و نوروز و پارس جنوبی بدون تحمیل فشار به منابع مالی داخلی و در گام‌های بعدی نیز پیدایش هزاران فرصت شغلی

با کدام منطق و بر مبنای کدام تئوری پذیرفته شده ی اقتصادی می‌توان باور کرد در کشوری که ۱۵۴ میلیارد بشکه ذخیره نفتی و ۲۹ تریلیون متر مکعب ذخیره گازی اثبات شده اش عطش توسعه دارند، در کشوری که در هر گوشه اش ردی از طلای سیاه و صدها کیلومتر مربع میدان نفتی و گازی بکر و دست خورده هست؛ هنوز در نیم کیلومتر فاصله ی چهارراه استانبول تا میدان فردوسی تهران، سرمایه و سرمایه دار صف می‌کشند برای خرید سکه از بانک دولتی و فروش آن در بازار آزاد؟؟ چگونه می‌توان باور داشت که تب سکه و دلار گاه و بیگاه تن رنجور و بیمار اقتصاد ملی ایران را تا مرز احتضار پیش می‌برد حال آنکه نوشدارویی با طعم نفت در پستوی اقتصاد خاک می‌خورد.

روایت تلخ رونق دلالی سکه و دلار، روایت امروز و دیروز اقتصاد ایران ما نیست اما آنچه که این روزها آنرا از سایه بیرون آورده و در چشم‌ها نشانده؛ اوضاع و احوال بی بدیلی است که با شدت گرفتن تحریم‌های غرب بر علیه صنعت کلیدی و پرارزش نفت، در حوزه گردش سرمایه داخلی ایران به راه افتاده است؛ تحریم‌هایی که هر روز بر شدت آنها افزوده می‌شود البته در ماهیت خود میتواند تهدیدی باشد برای آتی تولید منابع هیدروکربنی و در نهایت برای سپهر اقتصاد ایران؛ که نفت و گاز ستون‌های استوار خیمه حیاتش لقب گرفته است. اما آنچه باعث شوربختی این ماجرا شده است، عدم هوشیاری سرمایه‌های داخل ایران در تشخیص فرصت ارزشمندی است که تحریم‌های ضدایرانی در صنعت نفت ناخواسته برای آنها فراهم آورده است.

صنعت نفت ایران البته در طی سالهای اخیر با تحریم و تهدید خو گرفته و در مجموع با آن بیگانه نیست، اما در یکی دو سال اخیر به علت شدت گرفتن این تهدیدها و تحریم‌ها، در درون وزارت نفت چرخشی استراتژیک رخ داد و به جای آنکه در طرح‌های افزایش تولید، اکتشاف و توسعه میادین و تاسیس واحدهای جدید پالایش نفت و کارخانجات پتروشیمی ورود سرمایه‌های خارجی و تکیه بر منابع مالی غیر ایرانی، مطلع هر مسیر توسعه باشد، چشم‌ها به سرمایه‌های داخلی دوخته شد، سرمایه‌هایی که همواره هنگام رصد دادوستدهای زیرپوستی اقتصاد ایران حجمی چشمگیر را نشان داده اند.

طی یک سال و نیم اخیر تلاشی آشکار در وزارت نفت و خاصه در شرکت ملی نفت ایران برای کاهش آسیب‌های احتمالی ناشی از تحریم صنعت نفت تدارک دیده شد، در راس این برنامه‌ها طراحی روش‌های مالی متنوع برای کم کردن اتکا به سرمایه‌های غیرایرانی و بهبود اوضاع تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای از طریق همکاری با بانک‌های داخلی در راه اندازی صندوق‌های تامین مالی طرح‌های انرژی، تلاش برای طراحی مدل‌های جدیدی از قراردادهای بیع متقابل، جذاب‌تر کردن قراردادهای سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز ایران، توسعه میزان مشارکت سرمایه داران متوسط در روند توسعه طرح‌های نفتی و گازی از طریق انتشار اوراق مشارکت، برنامه ریزی برای نشر

معاون سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران:

فرهنگ وقف به کمک توسعه صنعت نفت می آید

معاونت سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران، چارچوب و ضوابط اجرایی به کارگیری سرمایه های خرد در پروژه های نفت و گاز را نهایی کرده و این دستورالعمل به زودی ابلاغ می شود.

عزت الله زارعی هنزکی؛ معاون سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران از تدوین دستورالعملی برای استفاده از سرمایه های خرد مردم در پروژه های صنایع بالادستی نفت و گاز خبر داد و گفت: در این دستورالعمل سه شیوه عمده مشارکت مردم در طرح های کلان صنعت نفت مورد تاکید قرار گرفته است. وی استفاده از اموال موقوفی مردم در صنعت نفت، ایجاد صندوق سرمایه گذاری مشترک وجوه و بهره مندی از خدمات بانک PLC را به عنوان سه راهکار پیش روی معاونت سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران در راستای جذب سرمایه های خرد در جامعه عنوان کرد و تاکید کرد: دستورالعمل مربوط به این سه شیوه به زودی نهایی و ابلاغ خواهد شد.

زارعی هنزکی با اشاره به ضرورت آگاه سازی مردم در خصوص مشارکت در پروژه های صنعت نفت و گاز گفت: دیدگاه عموم جامعه در خصوص سرمایه گذاری، دریافت سود در کوتاه مدت است؛ این در حالی است که باید تلاش کرد تا نگرش جامعه در بعد اقتصادی از

جزئی گرای به کلی گرای تغییر کند. وی توضیح داد: سرمایه گذاری در صنعت نفت کلید تحول و ارتقای اقتصاد کلان کشور است و باعث افزایش قابل توجه درآمد سرانه ملی خواهد شد؛ این امر نیز به نوبه خود می تواند در ارتقای سطح معیشتی مردم موثر باشد. معاون مدیرعامل در امور سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران، از تدوین شیوه هایی برای استفاده از موقوفات در صنعت نفت خبر داد و گفت: منابع مالی دولت به تنهایی برای توسعه پروژه های صنعت نفت کافی نیست؛ در همین راستا برنامه ریزی مدونی برای استفاده از موقوفات در معاونت سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران انجام شده و بر مبنای آن راهکارهایی برای پرداخت سود منابع حاصل از وقف در پروژه های صنعت نفت به وراثت در نظر گرفته شده است.

زارعی هنزکی با اعلام اینکه منابع مالی سرشاری از محل اوقاف می تواند به صنعت نفت تزریق شود گفت: مردم باید بدانند که ارزش توسعه و تحول اقتصاد و معیشت جامعه کمتر از ارزش مدرسه سازی نیست.

وی به ایجاد صندوق سرمایه گذاری مشترک وجوه به عنوان یکی دیگر از روش های جذب سرمایه های خرد در پروژه های نفت و گاز اشاره کرد و گفت:

تمهیدات مربوط به این صندوق از طریق بورس اندیشیده شده و بر مبنای آن امکان مشارکت جمعی با سرمایه خرد در طرح های کلان صنایع نفت و گاز وجود خواهد داشت.

زارعی هنزکی همچنین با اشاره به مذاکرات اخیر معاونت سرمایه گذاری شرکت ملی نفت ایران با بانک رفاه گفت: راهکارهایی برای استفاده از روش های جدید بانکداری نظیر بانک PLC در صنعت نفت اندیشیده شده است که مفاد اجرایی آن تا یک ماه آینده نهایی خواهد شد.

تصویب سند راهبردی سرمایه گذاری در صنعت نفت

معاون مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در امور سرمایه گذاری در ادامه از تصویب سند راهبردی سرمایه گذاری در صنعت نفت خبر داد و گفت: این سند مبنای سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنعت نفت خواهد بود. وی با اشاره به اینکه سند راهبردی سرمایه گذاری در صنعت نفت از دی ماه امسال نهایی شده است، گفت: این سند در معاونت توسعه سرمایه گذاری تنظیم شده و پس از تصویب در هیات مدیره شرکت ملی نفت ایران، به عنوان مبنای تصمیم گیری های معاونت سرمایه گذاری در جهت جذب سرمایه های بخش خصوصی قرار خواهد گرفت.

وی ادامه داد: در این سند اقدامات لازم در چارچوب و ضوابط جهت گیری های سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز از بخش دولتی به بخش خصوصی طی ۵ سال آینده در قالب ۶۴ بند نهایی شده و مبنای عمل قرار خواهد گرفت.

زارعی هنزکی تاکید کرد: همچنین در این سند نوع فعالیت ها در حوزه فناوری، قوانین، تامین مالی پروژه ها و نحوه تبلیغات مشخص شده و علاوه بر آن تحقیق جامعی در خصوص شناسایی نقاط ضعف و قدرت سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنعت نفت صورت گرفته است. وی افزود: سعی شده تا با تدوین جدولی از مدیریت های شرکت ملی نفت ایران در قالب این سند راهبردی، وظایف محوله به هر بخش به طور دقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. معاون مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در امور سرمایه گذاری، در ادامه با تاکید بر لزوم ایجاد رابطه شفاف با بخش خصوصی و شفاف سازی آمار و اطلاعات مربوط به پروژه های نفت و گاز گفت: متأسفانه شیوه اطلاع رسانی و نحوه ارائه پروژه ها در صنعت نفت از شفافیت لازم برخوردار نیست که امیدواریم در قالب این سند راهبردی بتوانیم در بهبود نقاط ضعف سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز عمل کنیم.

Catch me if you can - oil sanctions against Iran

International sanctions have a patchy history, and Iran's oil elite have been dodging them for decades.

As Washington and its allies tighten the screws on Tehran over its nuclear programme, Iran is coming up with new ways to sell its oil - offering special deals to allies China and India, delivering oil to clients and swapping it for gold and grain.

Tehran may also be devising ways to make its oil more saleable on international markets, switching it between tankers and blending crudes to disguise the origin, oil trading and shipping sources have told Reuters. They spoke on condition of anonymity because of the sensitivity to business relationships.

Washington, London and Brussels are doing their best to put up obstacles, but Iran is market savvy, these traders said, describing a number of ways Iran can avoid sanctions and continue to get its oil to market.

Such routes mean selling oil at a discount - which will hurt Tehran's income but could also prove highly profitable for customers and the middlemen involved.

"The Iranians are very enterprising and can probably out-smart all of us," said an executive at a major oil company.

Tehran has been manoeuvring for

years.

Iran's senior oil executives were reworking the oil books back in 1995, when Washington banned 600,000 barrels per day (bpd) of Iranian crude liftings in an attempt to curb Tehran's drive to acquire nuclear weapons.

"It took us about three months to re-direct all the oil we were selling to U.S. customers," recalled an Iranian oil source. "But we eventually found new buyers elsewhere."

Oil was then around \$18 a barrel. It is now above \$120.

Seventeen years on, Iran's oil elite - their every move under scrutiny from the West - face a far tougher test as they aim to keep up shipments of 2.3 million bpd. They are scrambling to find new homes for 500,000 bpd of oil sales as rigorous U.S. financial measures and a European Union oil ban, effective July 1, make it ever more difficult to pay for and ship oil from Iran.

BLOW DEALT

But Leonid Fedun, a key shareholder in Russia's Lukoil which halted work in Iran 10 years ago because of U.S. sanctions, said it was hard to envision measures that would keep Iranian oil from reaching markets.

"It is difficult to achieve something with sanctions if you have a system of different oil buyers. For example,

if China doesn't join sanctions, they won't work," he said. Keeping Iran's vast supplies off the market would cause supply problems, which would be difficult in a U.S. presidential election year when energy prices are an issue, he added.

Washington dealt a blow to Tehran's financial network when it shut down a major channel for oil sales, the Dubai-based Noor Islamic Bank, at the end of last year. But traders say there are still small European and Russian banks with no U.S. exposure that are willing to handle payments.

For its part, Tehran has switched into other currencies such as yen and rupees, and carried out barter deals to swap oil or gold directly for food imports, as U.S. pressure makes dollar and euro transfers harder.

Such unconventional deals are already in evidence in Iran's grains trade with the likes of Russia and India. Fearing sanctions will cause food shortages, Iran is ordering huge amounts of wheat to feed its population of 77 million.

"Russian banks seem to be ready to finance some of the deals and some payments could be made in roubles or even in the Indonesian currency," a trader said. Tehran may also offer to pay in steel or crude oil.

While the West's sanctions net is

closing in on countries within its own sphere of influence, it is causing few problems for top buyer China, which can self-finance, ship and insure oil supplies from Iran which are being sold on extended credit.

An executive from a major oil company told Reuters: "We are hearing the Iranians have started offering a discount as big as \$20 per barrel. Do you really believe China will be able to resist?"

It is widely assumed Tehran will discount and sell much of the oil that is displaced from Europe to Beijing. But Iranian oil officials admit the market in China, though strategic, is finite and there is as yet scant evidence of extra oil flowing into the country's stockpiles.

China has meanwhile helped Iran dodge tightening sanctions by selling it much-needed gasoline. Although a major oil producer, Iran's aging refineries struggle to produce enough fuel and imports are vital to fill the shortfall.

"NO RISK"

Iran is also bending over backwards to sell more oil into India, its second biggest client, on flexible commercial terms. "Iran is saying: 'We will deliver our crude for you on our ships on extended credit. There is no risk,'" said a market source with knowledge of Iran's sales tactics.

Three of Iran's supertankers - the Hormoz, the Harsin and the Damavand - have already delivered crude to India's west coast refiners, say market sources with knowledge of the ships' movements, as Indian buyers struggle to find tankers willing to dock in Iran for fear they might lose EU-linked insurance cover.

The tankers, owned by Iran's privately-held NITC, have insurance cover from Kish Protection & Indemnity Club - another privately owned Iranian outfit.

India has said it will abide by UN sanctions on Iran, but has refused

to go along with the new financial measures imposed by the United States and the EU.

Even so, the sanctions have left Indian companies struggling to pay for their Iranian crude. They had been paying in euros via Turkey's Halkbank, but that route looks vulnerable to new sanctions. Halkbank's general manager Suleyman Aslan said on January 26 Halkbank would continue to handle customers' oil payments to Iran as long as they comply with international regulations.

As an alternative, New Delhi and Tehran have set up a payment method using the rupee, which is not freely traded on international markets, to pay for 45 percent of oil imports. India owes Tehran about \$11 billion a year for imports.

Iran has already started paying Indian exporters in rupees, but refiners are waiting to hear whether they will have to pay hefty taxes before using rupees to pay for oil.

Payments to Indian exporters, owed about \$3 billion, are being remitted through Iran's Bank Parsian which has opened an account with India's UCO bank, said M. Rafeeqe Ahmed, president of the Federation of Indian Export Organisations. Bank Parsian is among private Iranian banks that are free from sanctions against Iran's state-owned banks.

BARTER

In its search for new outlets, Tehran is also courting smaller Asian countries that may have been neglected. For example, Iran is offering to supply Pakistan with 80,000 bpd on a three-month deferred payment plan.

The offer came just after Pakistani officials revealed Iran had asked to import a million tonnes of wheat in a barter deal.

Iran has also held talks with South Africa about the possibility of salting barrels away in storage tanks at Saldanha Bay, say industry sources with knowledge of the talks.

Tehran first proposed storing excess fuel in the facility on the west coast, north of Cape Town, in 1995, but talks broke down partly due to public concern that increased tanker traffic would be harmful to the environment. While it works to secure new supply routes, traders say Iran is steaming vessels laden with crude and condensates into Asia, where they can drain the contents into smaller ships and sell the cargoes into China and parts of Southeast Asia.

Another of Iran's supertankers, the Delvar, was involved in such an operation last week. The ship was first parked off Indonesia's Karimun island, an offshore storage point near Singapore that is often used for ship-to-ship transfers.

A smaller, China-bound tanker, Xuan Wu Hu, pulled up beside the Delvar and loaded a cargo of condensate for Huizhou, where China National Offshore Oil Corp (CNOOC) and Royal Dutch Shell operate a petrochemical complex.

The Delvar then moved to Bukom island, home to Shell's Singapore refinery, where it offloaded crude oil, traders said.

Blending Iranian crude and relabelling the barrels is another option and one which could present an opportunity for trading houses, say industry sources.

Possibilities for such operations exist all over the world, from the transshipment hub of Fujairah in the United Arab Emirates, to the Indonesian archipelago, South Africa and even in parts of South America.

"Oil traders can buy Iranian crude, rebrand it and sell to someone else," said an Iranian oil industry source. "They like these sanctions."

17th International Oil, Gas, Refining & Petrochemical Exhibition

هفدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

محل دائمی نمایشگاه های بین المللی تهران
۲۹ فروردین الی ۱ اردیبهشت ۱۳۹۱

Tehran Int'l Permanent Fairground
April 17-20, 2012

IRAN'S
OIL
Show

شرکت ملی نفت ایران
سرافراز در جهاد اقتصادی
پیشگام حمایت از تولید ملی
کار و سرمایه ایرانی

